

Raimondam Paulam Uzlecošās Saules ordenis un Zelta stari

Foto: Pauls Zvirbulis

Japānas valdība paziņojusi to ārvalstnieku sarakstu, kuņiem nolemts piešķirt Japānas valsts apbalvojumus. To vidū ir arī mūsu komponists Raimonds Pauls, kuram piešķirts Uzlecošās Saules ordenis un Zelta stari ar kakla lentu, informēja Japānas vēstniecība Latvijā. Kā norādīja vēstniecībā, apbalvojums tika piešķirts par ieguldījumu Japānas un Latvijas kultūras sakaru stiprināšanā ar mūzikas starpniecību, kā arī sapratnes veicināšanu abu valstu starpā.

Vēstniecība savā paziņojumā arī minējusi, ka Raimonds Pauls ir plaši pazīstams mūziķis – komponists, diriģents un pianists, un viņa komponēto dziesmu “Dāvāja Māriņa” (japāņu nosaukums “Miljons rožu”) izpildījuši daudzi japāņu dziedātāji un tā baudījusi lielu popularitāti Japānā. Lūk, kad Raimonds Pauls bija Saimes deputāts, viņš darbojās Latvijas – Japānas parlamentu sadarbības grupā un deva ieguldījumu

abu valstu kultūras apmaiņā, kā arī populārizēja Japānas kultūru Latvijā.

Maestro apsveica ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, paužot prieku par Raimonda Paula talanta augsto novērtējumu.

Redakcija otrdienas, 3. novembra rītā piezvanīja cienījamam Maestro, lai apsveiktu sakarā ar nozīmīgo Japānas valsts atzinību. “Tas tiešām bija priecīgs un negaidīts pārsteigums,” telefonsarunā teica Raimonds Pauls. “Turklāt – lēmumu par tā piešķiršanu paraksta pats Japānas Imperators, bet to man pasniegšot Japānas ārlietu ministrs, kā to paredz viņu zemes protokols. Pats spilgti atceros savu ceļojumu uz Japānu, kad tur laurus plūca mana dziesma par miljoniem rozēm. Kopš tā laika esmu iecienījis japāņu virtuvi – diez, kur Rīgā tagad varētu nobaudīt kādu labu suši?”

Katrā ziņā esmu ļoti gandarīts, un paldies visiem, kas mani sveic ar šo lielo godu.” Red.

Latviešu organizācijas ārzemēs var pieteikt savus projektus Ārlietu ministrijas finansiālajam atbalstam 2021. gadā

Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas vēstniece diasporas jautājumos Elita Gavele 2. novembrī informēja Pasaulē Brīvo latviešu apvienību par to, ka diasporas organizācijas visā pasaulē arī nākamgad varēs pieteikt savus projektus Ārlietu ministrijas finansiālajam atbalstam.

Kopumā Ārlietu ministrijas budžetā 2021. gadā šim mērķim tiks atvēlēti 158 938 eiro, un ir noteikts, ka maksimālais atbalsts vienam projektam nedrīkst pārsniegt 10 000 eiro, tomēr vairumā gadījumu, kā rāda iepriekšējo gadu pieredze, tiek atbalstīti nelieli projekti aptuveni 1 līdz 2 tūkstošu eiro vērtībā.

Priekšroka tiks dota projektiem nacionālās identitātes stiprināšanai, tostarp latviešu valodas un kultūras mantojuma saglabāšanai un popularizēšanai diasporā; diasporas pasākumiem pilsoniskās un politiskās līdzdalības veicināšanai; pasākumiem bērniem un jauniešiem piederības sajūtas Latvijai veicināšanai un pasākumiem diasporas iesaistei Latvijas tautsaimniecības, valsts pārvaldes un zinātnes attīstīšanā.

Reģistrētām diasporas organizācijām savi projekti atbalstam jāpiesaka attiecīgās valsts Latvijas Republikas vēstniecībā vai pārstāvniecībā, bet latviešu organizācijas tajās valstīs, kur Latvijas vēstniecības vai pārstāvniecības nav, savus projektus var iesniegt tieši Ārlietu ministrijā, sūtot tos uz e-pastu: diaspora@mfa.gov.lv.

Ārlietu ministrija ir izsludinājusi šādus projektu pieteikšanās termiņus 2021. gadā plānotajiem projektiem: projektu iesniegšanas termiņš – 2020. gada 1. decembris – tiem projektiem, kuru īstenošana paredzēta no 2021. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim; 2021. gada 1. marts – tiem projektiem, kuru īstenošana paredzēta no 2021. gada 1. maija līdz 31. augustam; 2021. gada 1. jūlijs – tiem projektiem, kuru īstenošana paredzēta no 2021. gada 1. septembra līdz 31. decembrim.

Detalizēta informācija par diasporas projektu iesniegšanas kārtību un formu atrodama Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas mājas lapas (www.mfa.gov.lv) sadaļas “Aktualitātes” apakšsadaļā “Saites/Tautiešiem ārzemēs”. PBLA pārstāvniecība

Vai Jūs jau pasūtinājāt LAIKU?

„Visus šos gadus LAIKS ir bijis tāds stūrakmens mums – vienmēr bija un būs! Turpināsim atbalstīt ar esošiem abonementiem, bet meklēsim un mudināsim jaunus! Vai nav kāds tautietis, radnieks, iebraucējs, labvēlis, bērns, mazbērns u. c., kuram var kā rudens pārsteigumu uzdāvināt vai ieteikt LAIKA abonementu? Uzstādīsim katrs vismaz vienu jaunu abonementu!”

Uldis K. Sīpols, Latvijas goda konsuls Masačūsetā

„Laikraksts LAIKS ir izveidojies par vienojošu avīzi, kas stiprina un visādos veidos ceļ un paceļ latvisko garu un stāsta par tautiešu dzīvi ārzemēs un Latvijā, iepazīstina mūsu sabiedrību un notikumiem – tā ir radies almanachs, kas atspoguļo mūs pašus ar skatu uz nākotni. Glabāsim to!”

Dr. Jānis Dimants, Jr., Mineapolē

Top filma par
Amerikas latviešu
jauniešiem pag. gs.
80. gados
3. lpp.

Numura intervijā –
dzejniece un
valodniece
Lalita Muižniece
4. lpp.

Eduards Silkalns
aicina uzdziedāt
5. lpp.

Vai Eiropa
musulmaņu
bēgļus padarīs par
“eiropiešiem”?
11. lpp.

Bērza tāss –
cibiņās un maskās
jeb Radošie latvieši
12. lpp.

Kāpēc Taivanai un
Igaunijai cīņa ar
Covid-19 veicas
labāk?

13. un 14. lpp.

Sporta jaunumi
17. un 20. lpp.

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros:
3 mēn. US \$ 50.00
6 mēn. US \$ 100.00Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usRedaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklāmdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.**Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adresei
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.comJa vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256**Laika Mākslas kalendārs
"Četri gadalaiki Rīgas dārzos"****Dāvājiet saviem bērniem, mazbērniem un cittautu draugiem!****Laika Mākslas
kalendārs 2021**

Šoreiz Jūs ievēdīs Rīgas dārzus pasaulē, arī tādā, ko nepazīst pat katrs rīdzinieks. Kalendāra tēma šogad – "Četri gadalaiki Rīgas dārzos". Vai Jūs esat bijuši, piemēram, dabas parkā "Piejūra" Mangaļsalā un Buļļos? Vai sen redzējāt Vērmanģārza lauvas rožu laikā? Uz kalendāra vāka šogad neparasti krāšņā puķudobe pie mūsu Baltā nama – Rīgas Operteātra. Un vēl pastaiģas pa Mežparku, Esplanādi...

Pastaiģosimies un priecāsimies kopā! Ik mēnesi Jūsu mājās būs gabaliņš skaistās, mīļās Rīgas.

Kalendāra izdošanu atbalsta **AIA**Kalendārus var iegādāties par **USD 22,-** plūs pasta izdevumi,
rakstot čeku Latvian Newspaper *Laiks* 50 Sternberger Ave,
unit 5 Long Branch, NJ 07740

2021. gada kalendārs: gab. US \$22.00.....

Piesūtīšana: ASV – par pirmo US \$3.00

Par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1.50

Ārpus ASV – par katru US \$3.50 (NB! Maksa ASV dolāros), tai skaitā pasta izdevumi

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr.: E-pasts

Nedēļas teikums

"Eiropa gan ir gatava uzņemt musulmaņu bēgļus (vai imigrantus, darba meklētājus), bet nav spējīga tos integrēt, padarīt par "eiropiešiem?"

Žurnālists Juris Lorencs

**Nedēļas
gudrība**

"Es gulēju un sapņoju, ka dzīve ir prieks. Es pamodos un sapratu, ka dzīve ir – pienākums. Es sāku rīkoties, un izrādās – pienākums ir prieks!"

Modes karaliene,
Burda Moden izdevēja
Enne Burda,
citējot R. Tagori«Lielā Amerika savos plašumos glabā tik daudz vēl
izzināma mūsu mūžam. Dosimies izzināt!» Jūsu Inese

RigaVen Travel Inc.

Zvaniet – INESE ZAĶIS
Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigaven@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715**LAIKS**50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
laikdsr@aol.com
www.laiks.usLūdzu, maksāt ASV dolāros uz «Laiks» Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
www.laiks.us!«LAIKA» abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$50.00
6 mēnešiem.....ASV \$100.00FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!Laiks pa gaisa pastu Amerikā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00Laiks pa gaisa pastu Latvijā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00Laiks pa gaisa pastu Kanadā 3 mēneši \$75.00
6 mēneši \$150.00Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$93.00
6 mēneši \$186.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

Pievienojies mums!

Mūzejs "Latvieši pasaulē" un režisore Māra Pelēce aicina iesaistīties dokumentālās filmas pabeigšanā

Mūzejs un pētniecības centrs "Latvieši pasaulē" un režisore Māra Pelēce ir pašā pēdējā likumā, lai pabeigtu pilnmetrāžas filmu par Ziemeļamerikas latviešu jauniešu demonstrāciju dēkām 1980. gados – Aukstā kara pēdējā uzliesmojumā! Tolaik degsmīgie latviešu jaunieši gan ķēdējās pie vēstniecībām, gan ar paštaisiem krekliem, pogām un uzlīmēm uz automašīnām ikdienā pievērsa apkārtējo uzmanību Latvijas okupācijas jautājumam. Tas bija laiks, kad tikai retais amerikānis varēja atrast Latvijas vārdu uz kartes.

Filmā galvenā "varone" ir Juŗa Bļodnieka vecā automašīna Chrysler Valiant "Slant Six". Tā 25 gadus stāvējusi Juŗa pagalmā Ņūdžersijā (ASV) un ir aprakstīta ar tādiem pretpadomju saukļiem kā "Nyet, Nyet, Soviet!" un "Gorbačev, ej ellē!" ("Go (rbachev) to hell!"). Liela daļa no ASV trimdas latviešu paaudzes atceras automašīnas izmantošanu politiskajās demonstrācijās daudzās vietās ASV un Kanādā. Savulaik Juris automašīnu izmantoja ikdienā, braukājot ar "Valiant" pa savu dzimto štatu un šādi pievērsot uzmanību Padomju Savienības

ieradušies jaunieši no Ziemeļamerikas un dažādām Eiropas valstīm. Tieši šis aizliegums panāca daudz vairāk nekā jebkuŗa iepriekšējā demonstrācija; tas izraisīja karstas debātes pašu jauniešu starpā par viņu personisko politisko un juridisko rīcību, lai panāktu Latvijas okupācijas jautājuma iekļaušanu pasaules politiku dienaskārtībā. Kongress tika pārcelts uz Hanoveri, kur jauniešu sarīkotā demonstrācija nonāca pasaules preses uzmanības centrā.

Arī turpmāk trimdas latviešu jaunieši turpināja pievērst uzmanību Latvijas liktenim. Tā laika demonstrāciju lielākais sasniegums bija panākt Latvijas vārda izskanēšanu plašsaziņas līdzekļos – kaut vai dažas sekundes iekļūt televīzijas vai radio raidījumā.

Visaktīvākās demonstrācijas notika 1980. gados, visbezcerīgākajā stagnācijas laikā, kad likās, ka Latvijas valstiskuma atjaunošanas ideja ir mirusi uz visiem laikiem. Sākot ar mācītāja Māŗa Ķirsona asinsliešanu uz Padomju Savienības karoga Eiropas drošības un sadarbības konferences laikā 1980. gadā Madridē, Spānijā (viņam un

riskām fotogrāfijām un auto "Valiant" pieredzes prizmu tiks izstāstīts stāsts, kas ir maz zināms Latvijā: ar kādām pūlēm un aizrautību latvieši trimdā cinījās, vairākās paaudzēs uzturot ideju par Latvijas neatkarības atjaunošanu. Turklāt

strācījas panāca?

Filma bez didaktikas pievērsīs jautājumam par latvisku un patriotisku audzināšanu, mūsdienīgu ziedošanas ideāliem. Filma būs adresēta skatītājiem, kuŗi uzauguši gan brīvā pasaulē, gan arī PSRS okupētajā

glabāt latviskumu gan svešumā, gan padomju režīma spaidos.

Pievienojies mums!

Mēs varam kopā sasniegt finiša līniju – parādīt plašākai publikai dokumentālo filmu gan par šo unikālo automašīnu, gan par latviešu jauniešu

Juŗa Bļodnieka Chrysler Valiant "Slant Six", izrotāts kā "Kāzmobilis" Karīnas Velkmes un Ērika Rozentāla kāzās Čikāgā, ASV, 1985. gadā

Juŗa Bļodnieka auto ASV 20. gadsimta 80. gadu otrajā pusē

Juris Bļodnieks savā pretpadomju auto - Chrysler Valiant "Slant Six" – ASV 20. gadsimta 80. gadu otrajā pusē

nelikumīgajai rīcībai.

Jau bēgļu nometnēs dzīvodami, latvieši mēģināja pievērst valstsvīru un mediju uzmanību Latvijas okupācijai. Viens no pirmajiem soļiem bija demonstrācija pie Stutgartes (Vācija) 1949. gadā, kuŗā piedalījās vairāki tūkstoši baltiešu. Šī cīņa turpinājās jaunajās mītņu zemēs – stāsti un atmiņas par brīvo Latviju tika lolotas un nodotas jaunajai trimdas latviešu paaudzei. Katras zemes politiskā un sabiedriskā kultūra lielā mērā ietekmēja latviešu rīcības spējas un motivāciju piedalīties un rīkot politiskas demonstrācijas.

Pagrieziena punkts, kad protesta demonstrācijās aktīvi sāka iesaistīties jaunieši, bija 1968. gads – tad Rietumberlīnes militārā pārvalde pēkšņi un stingri aizliedza pirmo Vispasaules latviešu jaunatnes kongresu (VLJK) Berlīnē, uz kuŗu bija

Latvijas likteņa apskatam tika veltīta sleja žurnālā *Time*), latviešu jaunieši izdomāja arvien interesantākus un režēm pat nelegālus "izgājienus". Daudzreiz tie beidzās ar īsu apcietinājumu par huligānismu, bet lielākoties neatstāja negatīvas sekas demonstrantu personīgajā dzīvē.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas daudzi no visaktīvākajiem latviešu jauniešiem nonāca Latvijā, un vairāki no viņiem aktīvi turpina strādāt Latvijas sabiedrības labā. Lai izklāstītu latviešu trimdas demonstrāciju vēsturi 20. gadsimta 80. gados, ir filmētas intervijas ar dažiem no šiem trimdas politiskiem aktīvistiem: ar mācītāju Māri Ķirsonu, Saeimas deputāti Vitu Tēraudu, Latvijas vēstnieku Griekijā Pēteri Elfertu, advokātu Ivaru Slokenbergu un citiem.

Caur šīm intervijām, vēstu-

tas raisa vairākus svarīgus jautājumus – ko par šo cīņu zināja latvieši Padomju Latvijā? Un ko īsti šīs savdabīgās demon-

strācījas panāca? Latvijā. Tā dos iespēju ne tikai uzzināt, bet arī aizdomāties, kas īsti notika dzelzs priekšskara otrā pusē, kā bija iespējams sa-

degsmi, drosmi un asprātību, gan par dzīvi un notikumiem viņpus dzelzs priekšskara! Aicinām Jūs iesaistīties filmas veidošanā, atbalstot šo projektu! Lai arī līdz šim saņemts dāsns atbalsts no dažādām organizācijām un fondiem, tomēr ir nepieciešams savākt vēl \$15 000 līdz 1. decembrim. Ziedotie līdzekļi tiks izmantoti filmas pabeigšanas darbiem – montāžai, skaņu režijai, atklāšanas un izplatīšanas pasākumiem.

Filmā tapšanu var atbalstīt, maksājot ar kredītkarti drošā vidē internetā projekta mājaslapā <http://valiant.lapamuzejs.lv/>. Par citiem ziedošanas veidiem ir iespējams uzzināt, rakstot uz mūzeja e-pasta adresi lapainfo@gmail.com.

LASĪTĀJA BALSS

Sveicināti, mīlie latviešu draugi!

Šajā laikā mums visiem dzīves ir apgrīezušās augšpēdu. Mēs esam bijuši piespiesti palikt par fiziskiem atturībniekiem, un lietas diemžēl neiet uz labo pusi. Kopā sanāksana kļūst kā sena, miglaina atmiņa... BET!

Katru ceturtdien, plkst. 13.00 (pēc Toronto laika) visiem latviešiem un latviešu draugiem – vienalga kur! – ir iespēja sanākt kopā Zoom saietos, kur katru nedēļu ir interesanta, stundu gara programma, pēc kuŗas ir iespēja piedalīties neformālās

pārrunās un domu/piedzīvojumu izmaiņās.

Visi ieinteresētie ir laipni lūgti piedalīties ar savu klātbūtni – un arī ar ierosinājumiem turpmākajām programmām. Ja kādam ir padomā kāds priekšnesums, ko citiem parādīt, tad lai dod mums ziņu!

Toronto Latviešu pensionāru apvienība (TLPA) laipni lūdz Jums un Jūsu organizācijai palīdzēt šo mūsu piedāvājumu, tālāk sabiedrībai. Mūsu cerība ir, ka latvieši no visām malām un no

visiem gadagājumiem varētu kopīgi izpriecāties un dot citam morālu un garīgu atbalstu. Un, protams, – nav taču jābūt pensionāram, lai piedalītos!

Ceram uz Jūsu atbalstu un sadarbību – mūsu visu labā!

Visvieglākais veids, kā pievienoties, ir, lietojot linku: <https://us02.web.zoom.us/j/2105058856>

Cienā – TLPA valdes vārdā

Andris Rubenis

TLPA: www.latvianseniors.org
Facebook: Toronto pensionari – Toronto Latvian Seniors

”Es negribu pazust”

Ar dzejnieci un literātūrzinātnieci Lalitu Muižnieci sarunājas Gundega Saulīte

Lasītāji Latvijā šoruden saņēmuši Lalitas Muižnieces grāmatu, kurā vienos vākos līdzās likti divi ļoti personiski stāsti – ”Pēdas” un ”Melita Rīgā”. Neliela formāta grāmata ar bezgala dziļu varones pārdzīvotuma atainojumu. Pirmā – ”Pēdas” (sarakstīta 1974. gadā) – ir atmiņu mozaika, kurā no deviņgadīgas meitenes viedokļa tēloti Latvijas vēstures notikumi – no 1941. gada, kad čekisti uz neatgriešanos aizved tēvu Jūliju Lāci, līdz brīdim, kad māte, dzejniece Rūta Skujiņa ar abām meitām Lalitu un Māru dodas prom no dzimtenes. Bez emocionālā galvenās varones Dūdas vēstījuma te kopā likti arī fragmenti no autore mātes dienasgrāmatas un tēva vēstulēm mātei, lappušu malās – vēsturiski, dokumentāli un emocionāli komentāri. Tie vienas ģimenes drāmatisko stāstu vērsī traģiskāku, ļaujot apjaust lielas tautas daļas likteni. Savulaik, 1975. gadā, ”Pēdas” izdotas apgādā ”Ceļinieks” Kanadā.

Otrs darbs ”Melita Rīgā” Latvijā bija pazistams pēc fragmentu publikācijām žurnālā *Avots*, pilnībā tas tagad izdots pirmo reizi, kaut sarakstīts 1975. gadā. Daļēji dokumentālais darbs ar nenoliedzamu fantāzijas, ironijas un pat sarkasma klātbūtni rāda galvenās varones (viņa sevi nosauc par Melitu) atkalsatikšanās ar Tēvzemi pēc 30 gadu prombūtnes.

Grāmatas pēcvārdā literātūrzinātniece Baiba Krogzeme-Mosgorda raksta: ”Labi, ka ”Pēdas un ”Melita” nāk pie mums šodien un vienos vākos. Tāpēc, ka, kaut literāri unikāls, tas ir viens no daudziem līdzīgiem likteņstāstiem par kara izmisumu, bēgšanu, cerību, saglabāšanos un atgriešanos, kas, skatīts kopā ar šaipusē labāk zināmajiem – Par Sibīriju, kolchoziem un cenzēto dzeju –, veido mūsu tautas kopējo vēsturi un kultūrapziņu. Arī tāpēc, ka Lalitas radītās pagātnes pasāžas liek domāt par cilvēka (personības) stāju mūsdienu Latvijā, kas ir brīva no svešu varu agresijas, bet vai brīva no varas spēlēm un izlikšanās?” (139.-140.lpp)

Mežaparks ir piebiris ar Latvijas rudens zeltu, kad sarunājami Lalitas Muižnieces siltajā un mājīgajā viesistabā. Kāda ir sajūta, kad iznākusi grāmata, kas patiesībā sarakstīta tik sen?

Savā laikā ”Pēdas” iznāca grāmatīnā, bet ”Melita Rīgā” nav nekad iznākusi, kādreiz bija publicēti tikai fragmenti. Izdevējs Jānis Oga nosprieda, ka varētu izdot, viņš sākumā runāja tikai par ”Pēdām”, bet tā grāmatīņa ir diezgan maza, vajadzētu vēl kaut ko likt klāt. Es teicu, lai paskatās, kā ”Melita” izskatās. Viņš teica – šie darbi labi iešot kopā. Man ir priecīgs prāts! Prieks, ka Latvijā grāmata būs lasāma. Es domāju, ka ir jau ļoti daudz cilvēku, kas ir par jauniem, lai atcerētos gan 40. gadu, gan arī tos 70. un 80. gadus.

Man tagad šeit, Latvijā, ir draugi mazbērnu vecumā un viņi saka: mēs jau bijām pavisam mazi 1989. gadā, daudzus notikumus zinām tikai no nostāstiem.

”Pēdās” jūsu saliktā mozaika ir ne tikai ļoti personiska, bet arī poētiska. Kā sevi atceraties gados, kad šo grāmatu rakstījāt?

Tad es biju daudz jaunāka! Tagad jau grūti pateikt, kā es sevi atceros. Toreiz nokļūt

Latvijā varēja tikai ar tūristu grupu. Mūsu brauciens skaitījās divas nedēļas. Bet sākumā bija trīs vai četras dienas Ļeņingradā, pēdējo dienu Maskavā, tātad Latvijā bijām tikai kādas desmit dienas. Te arī visas tās dienas ir saliktas.

Mēs lasām, ka pārdzīvotumi bijuši visai kontrastaini.

Protams, no visbrīnīgākajiem līdz tolaik pieņemtiem ierobežojumiem. No vienas puses tikšanās ar tuviem, mīļiem

cilvēkiem. Ar visiem tiem, kas man lika justies labi, varēju sajusties pieņemta, sajust, ka es te tiešām piederu.

Un tā otra puse jau arī, protams, bija – tu nedrīksti to un to, nedrīksti ārpus Rīgas izbraukt, nedrīkst ārpus viesnīcas pārgulēt. Uzmanītāji jau nemaz tā neslēpās, tas bija ar domu, lai iebaidītu tūristus.

Kā jūsu bērni toreiz uztvēra šo braucienu?

Man liekas, viņiem arī tas bija pārdzīvotums, ieraugot, ka patiesām ir reāla Latvija, ka nav tikai nostāsti un vecu cilvēku atmiņas. Te bija mūsu radiņi, kas ļoti mīli uzņēma, radi un viņu draugi sarūpēja, ka bija kādi jaunāki cilvēki, kas pavadīja laiku kopā ar maniem bērniem. Es jau grāmatā rakstīju, ka no toreizējās Ļeņingradas ielidojām Rīgā tieši manas meitas Sarmas 14 gadu dzimšanas dienā, Zintim tad jau bija 16. Viņi abi bija tajā vecumā, kad zināju, ir laiks to izdarīt – atvest viņus uz Latviju. Amerikā jau, protams, visa dzīve ir amerikāņu vidē – skola, draugi. Izņemot, protams, ģimeni, kur runājām latviski, un latviešu skoliņu. Acīmredzot tieši Sarmai tas daudz ko nozīmēja, jo tagad viņa ir tieši tā, kas ir uzņēmusies daudz sabiedrisku pienākumu, uzņēmusies vadīt mūzeju *Latvieši pasaulē*, viņa raksta latviski.

Vai jūsu grāmatai bija atklāšana?

Bija jau sarunāta, tai bija jānotiek 31. oktobrī Raiņa un Aspazijas mājā Rīgā. Nebija gan vēl izsludināta, epidēmijas dēļ nācās no šīs domas atteikties. Kā viena jauna dzejniece savā blogā bija ierakstījusi, – redz, nevarējāt satikties ar trīsdesmit skatītājiem, tad jau varētu trīsdesmit reizes grāmata iznākšanu nosvinēt divatā... Varētu jau ar, es esmu jau to sākusī.

Labi, ka jūsu grāmata ieies mūsu literārajā aprītē.

Man jau ļoti interesē lasītāju reakcija, lasu atsauksmes interneta blogos. Man tiešām interesē, kā Latvijā šo grāmatu uztvers. ”Pēdas” savā ziņā ir dienasgrāmata, kurā rakstīts par to, ka bijām spiestas izbraukt no Latvijas. Lai kā es, tolaik deviņgadīga meitene, spirinājos un turējos pretī, teicu mātei, ka nekur negribu braukt. Bet mātei bija taisnība – tēvs skaitījās tautas ienaidnieks, un mūs nepaņēma tikai tāpēc, ka sākās karš.

Toties jums bija Amerikas skola...

Bet man nebija Latvijas skolas! Bija, kā bija.

Kāda bija autore sadarbība ar izdevniecību?

Bija skaidrs, ka ”Pēdām” jāpatur tas pats teksta formāts, kas pirmajā izdevumā, kad lappušu malās ir paskaidrojumi un dokumentāli komentāri. Likās, ka otru darbu vajadzētu izkārtot līdzīgi – ar papildinājumiem, kas dod tekstam ietvaru. Ne velti Valters Nollendorfs ir uzrakstījis, ka grāmata

jālasa *no iekšpuses* un tad *no ārpuses*, tikai tad notiekot istā mijiedarbība.

Kā tagad paiet jūsu dienas, dzīvojot Latvijā, savā bērnības mājā?

Kaut kā ļoti ātri. Nevar saprast, kas par lietu, uz vecumdienām laiks ātri skrien.

Pirms nebija vēl sākusies pandēmija, es gāju uz teātriem, koncertiem, uz dzejas dienām, uz prozas dienām... Pavasarī, protams, nekur nevarēja iet, bet vasarā jau kaut kur varēja. Arī tagad jau notiek izrādes un koncerti, bet labāk palieku mājās. Katru rītu ar bažām un cerībām klausos radio ziņas, kāds ir Latvijā saslimušo skaits. Bērni jau arī visu šo laiku nav varējuši atbraukt, kaut Sarmai jau bija biļete, lai brauktu vasarā.

Ko labu šai laikā esat izlasījusi?

Vēl vakar vakarā pabeidzu Ingas Ābeles stāstu grāmatu ”Balta kleita”, pirms tam – Māra Bērziņa ”Aizliegtais pianīns”, vēl pirms tās – ”VDK Latvijā”, tā ir tulkota grāmata. Tad vēl vienu tulkotu grāmatu ”Lietas, kas krīt no debesīm” Maimas Grīnbergas brīnišķīgā tulkojumā. Kad Silvija Brice tulko no vācu valodas, lasu un priecājos par viņas valodu, jo vāciski es nelasu.

Kas jūs visvairāk iepriecina?

Par spīti visam, daudz kas notiek. Grāmatas iznāk. Latvieši raksta un izdod grāmatas, un acīmredzot tās arī pārēk. Vērtīga bija iepriekšējā sērija ”Mēs, XX gadsimts” izskatījās, ka tai bija lasītājos atbalss, viena grāmata parāva līdzī nākamo. Jācer, jaunā sērija, kur līdzās romāniem būs pētījumi par autoriem, arī tiks atsaucīgi uzņemta.

Vakar vakarā pienāca vēstule no Ievas Strukas (literātūras un teātra pētnieces – *Red.*). Izlasījusi manu grāmatu. Viņa raksta tik jauki: ”Lasīju un domāju, kaut es varētu tā uzrakstīt par kādu autoru!”

Nu, re, tad jau atsauksmes par grāmatu krājas un autori iepriecina!

Tās tik tiešām iepriecina.

Karga un Melita iekāpa tramvajā un brauca atpakaļ uz pilsētu. Viņi stāvēja kājās pašā tramvaja pakalgalā, turēdamies pie stieņiem zem aizmugures loga, un Melita juta, kā žvangstēdamas un zvārdamās viņai garām skalojas visas tās tūkstošām reizes, kuņas viņa varētu būt tā braukusi: uz pamatskolu Čiekurkalnā, uz vidusskolu Rīgā, uz augstskolu, uz teātri, uz koncertu, uz tirgu, uz satikšanos, uz ciemiem, varbūt arī uz miliciju. Visas tās nebijušās reizes saplūda šajā vienā.

(119.lpp.)

Lalita Muižniece

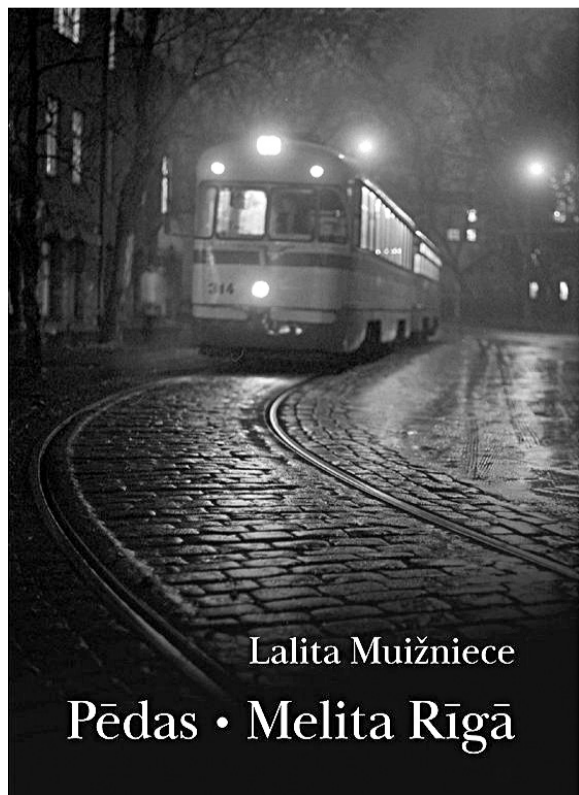
*

Aizmirstības zirneklis vējojas vecā šķūņa paksi zila kāpj veļu elpa –

*aurosīm, aurosīm tā, lai
zemes ass atspērkliņ metas,
lai atmaigst sašķaidīts krupis un pārburas atkal
melnacī princī,
asinis attek pazemes siltajās krokās –
izdzītie, neizmīlējušie
aurosīm visi skaļi
vilda bada mēness naktī!*

*Aizmirstības zirneklis vējojas zilā tīklā
silta un bieza tvan veļu elpa*

No dzejlapas "Rikšiem ziloni es palaidu" (1974)
No krājuma Tilti II

Lalita Muižniece

Pēdas • Melita Rīgā

Vāka foto Lalita Muižniece

EDUARDS
SILKALNS

Kubas krīzes laikā 1962. gadā gadijās lasīt kāda sociālpsihologa vai politologa paredzējumu, ka cilvēce atrodas uz Trešā pasaules kara sliekšņa. Tās, lūk, vienkārši tāpēc, ka pagājis jau krietns laiks kopš Otrā kara beigām, bet ikvienai paaudzei esot „iekšēja nepieciešamība” reiz piedzīvot lielo karu. Gudrinieka pareģojums, paldies Dievam, nepiepildījās, bet, ja nu katrai paaudzei gluži nevajag savu karu, tad tai liekas vajadzīga sava dziesmu grāmata. Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas (LELB) un Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas ārpus Latvijas (LELBĀL) 1992. gadā kopīgi izdoto **Dziesmu grāmatu latviešiem tēvēm un svešumā** daudz Latvijas draudžu dievkalpojums tagad liekas nomainījusi LELB pirms dažiem gadiem izdotā atsevišķā dziesmu grāmata. Savukārt ap Latvijas neatkarības atgūšanas laiku, 1989. gadā, iznāca toreizējā Ministeres Latvīšu ģimnazijas māteņmatikas un dziedāšanas skolotāja Mārta Zandberga sastādītā **Mārta dziesmu grāmata** pirmais izdevums ar tautasdziesmām un patriotiskām dziesmām, bet arī ar ziņģēm un viesībām un godos dziedāmiem tekstiem. Tagad, brangas paaudzes tiesu vēlāk, Rīgā izdoti **225 zināmu un piemirstu dziesmu vārdi ar apakšvirsrakstu Svinam un uzdziedam**.

Jādomā, ka jauno grāmatu īsteni izmantos lielāku un mazāku viesību un godu rīkotāji, kas pēc svinību vadītāja atgādinājuma, ka „latvieši ne tikai ēda un dzēra, bet arī uzdziedāja”, liks telpā atskanēt vienbalsīgam vai vairākbalsīgam vokālam brīnumam. Tā kā esmu sasniedzis tādus mūža gadus, kad to, kas no cilvēka vēl atlicis, neviens necenšas uz dziedošanām viesībām vēl ielūgt, atvēlēju sev personisko prieku, „ņemt grāmatu cauri” no pirmās līdz pēdējai lappusei lasāmā veidā, šad un tad piedunodams kādu labi pazīstamu meldīju driksnu klāt vai nolaset priekšā savai otrai pusītei pa īpaši komiski paveušāmiem pantam. Lasīšana izvērtās par nostalģisku ceļojumu atpakaļ pagātnē. Pirmā pietura bija pie visiem latviešiem tik labi pazīstamā aicinājuma neslinkot un nepūt, bet gan sēt zemē graudus, lai beigās tiktu pie zelta kviešu biruma. Bet kā ar to birumu? Ja atmiņa neviļ, mans dziedāšanas skolotājs Eduards Ramats „Sauls” bēgļu noņemnes tautskolā 1940. gados mācīja dziedāt par zelta kviešu krājumu, ne birumu. Kas birst, izbirst un pazūd, bet krājums liekas saglabājams, vai ne tā? Sendienu klases biedr Juri Čikāgā, sendienu klases biedr Kārli Sanfrancisko! Ko saka jūsu atmiņa: vai tie kvieši bira vai krājās? Lūdzu, atrakstiet, ja uzticaties Covid-19 laikmeta pastam!

Trīs lappuses tālāk nonāku pie Daugav's abām malām, kas mūžam nesadalās. Trīs Latvijas apgabali – Kurzeme, Vidzeme un

Latgale tur savienoti ar saikli *i*, kas skan reizē arhaiski un krieviski. Visu mūžu esmu dziedājis, ka šie trīs apgabali **ir**. **Ir** taču pilda kā saikļa **un** funkciju, tā pie viena uzsvēr, ka šie apgabali ir un eksistē kā mūšējie. Laikam jau no bērnbā reiz apgūtā un iedabātā negribas atrasties, lai ko arī teiktu Raiņa valodas un manuskriptu pētnieki.

Vēl agrākā bērnbā par „Sauls” tautaskolas laiku divas lappuses tālāk noved „Paliēc sveiks, mans mazais draugs”. Tā taču bija viena no populārākajām

vācu okupācijas laika dziesmām, ko prieks bija klausīties Latvijas Radio (vai kā nu viņu tolaik sauca) programmās. Tās man šķita sevišķi mīlīgas, lipīgas un saldās, jo gandrīz katru otro mūzikas gabalu diktore pieteica kā Mediņa vai Čepiņa komponētu.

Žēl, ka tautasdziesmai „Mazs bij tēva novadiņis” nav pievienots, atzīmēts komponista Helmera Pavasara vārds. Šīs kompozīcijas atkārtots izpildījums palicis labā atmiņā no 1964. gada Eiropas latviešu Pirmajiem dziesmu svētkiem Hamburgā, kad to pacilāti diriģēja pats komponists.

Tautasdziesmām pa vidu iemaldījies šāds pants:

*Beker' cepti klišerīši,
Beker' cepti klišerīši,
Ēdelšteina bīdelēti,
Ēdelšteina bīdelēti.*

Šoreiz pants neizrāda nekādas pagātnes asociācijas, bet pārved atpakaļ pie tagadnes. Laikam jau taisnība vien ir, ka vecumdienās cilvēks kļūst drusku dumjš, bet nezināmu iemeslu dēļ, vienam pa ielu ejot, man vairāk garā nekā patiesībā patik dungot līdzīgu vārsmu:

*Skroders sēž uz aku,
Lāpa savu fraku,
Jauna meitiņ' garām iet,
Grib tam ūden' virsū liet.*

Ja jau beķerim radās vieta krājumā, kālab ne manis iecienītajam skroderam?

Lilioma dziesma, ko sarakstījis Māris Čaklais un komponējis Imants Kalniņš („Atkal, atkal ir debesis pušu, Atkal ielāpi jāuzliek tām!”), sauc atmiņā, ar kādām ilgām un gaidām reiz gāju skatīties Ferenca Molnāra lugu **Lilioms** Austrijā, jo vēlreiz

gribējās to tiksmi un ar labsajūtu, ko dažus gadus iepriekš bija sagādājis lugas iestudējums mūsu Nacionālajā teātrī Rīgā. Austrijas iestudējums pievīla, jo turinēšiem nebija pazīstamas ne mūsu dzejnieka pušas debesis, nedz vieta, kas uz brieža vēl brīva. Atskārtu, ka tieši latviešu dzejnieka un latviešu komponista piedeva jeb papildinājums ir galvenā un gāru lugas nagla. Žēl, ka tā nav kļuvusi par mūsu eksportpreci. Arī zviedriem laikam ir bijis palikt nezinīgiem par to, cik spoži **Gestas Berlinga** iestudējums Latvijā ir papildinājusi V. Grēviņa sarakstītā un B. Sosāra komponētā „Kavaliēru dziesma” („Tad nebij ausmas, nebij rietu...”).

Šķirstām grāmatu tālāk. (Atļaujtos nelielu ekskursu. Kaut gan šķirstītājs ir viens, pie daudzskaitlīgas domāšanas mani pieradināja zobārste mūsu dzīvojamā nama apakšstāvā ar tādiem mudinājumiem kā „paveram mutīti platāk” un „Elpojam caur deguntiņu”) Tātad – nonākam pie „Zilā lakatiņa”. Tā kā pirmās reizes, kad kas noticis, paliek spilgtākā atmiņā par daudzām turpmākajām, patiek atcerēties bērnbā Špakenbergas bēgļu noņemne no 1946. līdz 1949. gadam. Pirmajā pēckara laikā tumsos vakaros šad un tad iestājās elektriskās strāvas piegādes pārtraukums. Tad, vai nu tumsā, vai pie iedegtas sveces, ar mammu un māsiņu Māru atsēdāmi savā nelielajā dzīvoklī uz gultas un klausījāmi, kā brāļi Jansoni stāvu virs mūsējā citādi neizmantojamo lauku pavada dziedādami, pie tam iecienītākā dziesma viņu repertuārā bija tieši „Zilais lakatiņš”.

Šķiramies grāmatā tālāk un nonākam līdz „Meldermeitiņai”, kā tad bez tās! Pavirzāmiem gadus desmit uz priekšu, nu jau nonākam līdz tālākas izceļošanas zemei Austrālijai. Ar šīs dziesmas vārdiem gribas izsaukties: „Jaunība, jaunība, Skaistais viņa trauks...” Draugi un draudzenes iesvētījās, viņu vecāki cēla savrupnamus, kas taču arī bija jāiesvēta, Melburnas latviešu kopiena tika pie sava sabiedriskā īpašuma – Latviešu nama, kurā arī gribējās pulcēties. Bija laiks, kad teju vai katru otro nedēļas nogali sanāca būt kādā grupā, kur skanēja kārtējais atgādinājums, ka latvieši ne vien ēda un dzēra, bet arī uzdziedāja. Atceros kādas viesības, kur meldermeitiņa tika pagodināta ar pirmajiem sēdus dziedātiem pantiem, bet tālāko laikā visi jau piecēlās kājās un sadevās rokās un dziesmas izskaņā jau pakāpās uz krēsliem un ļāva mūžīgajiem klip-klap skanēt ar zoļu klauzdināšanu pa krēslu sēdvietām.

Pietiks atmiņu, katram tās tomēr savējās.

Uz grāmatas aizmugurējā vāka vēstīts, ka krājums piedāvā četru kategoriju dziesmas: patriotiskas dziesmas, latviešu tautasdziesmas, galda dziesmas un tradicionālās ziņģes. Dažas dziesmas – kā **Čikāgas pieciņu Alberta**

Demokratiskais sakārtojums

225 zināmu un piemirstu dziesmu vārdi, sastādījusi Inta Kalniņa, izdevniecība

„Avots”, 2020. g., 300 lpp.

Legzdiņa *Made in Latvia* un „Man garšo alus” – varētu saukt par estrādes dziesmām, jo tās būs daudz biežāk skanējušas izklaidējošos koncertos nekā ap viesību galdiem. Patiek visai demokrātiskais 225 dziesmu sakārtojums. Nopietnāk ņemama, tautiska, dažam pat asaras izraisošā manta vairāk atrodama grāmatas sākumā, bet ēverģēlības, ākstīšanās un pat bezgaumības robežām tuvi sacerējumi vairāk meklējami beigu galā, tomēr sadalījums nav strikts. Arī jebkuŗas sabiedrības locekļi vispirmām kārtām jau sadarbojas ar sev līdzīgiem, veidojot kopīgu interešu grupas, tomēr viņi gluži nenorobežojas, neizolējas no citiem. Jaunais dziesmu krājums

tad nu atspoguļo mūsu visu latvju, latviešu un letiņu kopību.

Būtu jau laikam par daudz prasīts, ja izteiktu vēlēšanos, kaut dziesmu tekstiem būtu pievienotas notis. Daļai dziesmu pievienots kā teksta autors, tā komponista vārds, citur tikai viens no viņiem vai neviens. Grāmatā nav uzrādīts arī tās izdošanas gads, kas bibliografu acīm nav paciešami. Iemesls gadskaitļa neminēšanai, uz galvošanu, ir vēlēšanās saglabāt izdevumu jo ilgāk svaigu vai, kā ziņģes cienītāji teiktu, *frišu* jeb *prišu*. Kārtības labad piezvanīju apgādam un izdibināju, ka grāmata laista klajā 2020. gada 26. martā.

Nu ko, teiksim tad – lai skan!

Laika grāmata piedāvā

Visplašāko informāciju par
Latviešu mūzikas ierakstiem
varat izlasīt grāmatā

Atis Gunivaldis Bērtiņš.
latviešu skaņuplašu vēsture II

Te arī Nodaļa „Latviešu skaņuplates pēc Otrā pasaules kara latviešu trimdas zemēs (1945-1991)”. Grāmatu varat iegādāties, rakstot Inesei Zaķis.

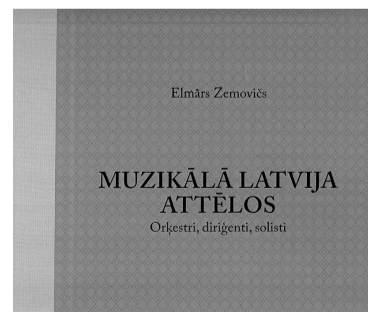
Pasteidzieties! Grāmatas redakcijā ir ierobežotā daudzumā.

Cena USD 80,–
t. sk. pasta izdevumi

JAUNA GRĀMATA!

Elmārs Zemovičs.
Mūzikālā Latvija attēlos.

Orķestri, diriģenti, solisti.

1930. gadā lielu popularitāti iemantoja Jēkaba Vītoļa un Roberta Krodera "Latvju skaņu mākslinieku portretas." Ceram, ka tāpat notiks ar šo grāmatu, kas vēsturiskos fotoattēlos ar īsu informāciju aizved tajos aizv. gs. gados, kad Vērmanes dārzā,

Jūrmalas parkos un Dzintaru koncertzālē rēgulāri spēlēja orķestri ar pašmāju slavenībām un izciliem pasaules mūziķiem.

Cena USD 35,–
t. sk. pasta izdevumi

Grāmatas Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).
Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604, St.
Petersburg, Florida 33715

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

Valentīna Butāne – pirmā rakete estrādes debesīs!

Lai cik talantīgi būtu aizv. gs. 50. gadu vidus instrumentālisti un komponisti, viņu ieroči paliktu rūsam, ja talkā viņu ideju īstenojumiem nenāktu ne mazāk spilgti dziedoņi. Atmiņas par viņiem krietni pabalējušas, jo pirmā latviešu estrādes zvaigzne Valentīna Butāne (1929-2012) savas dzīves laikā tā arī netika atalgota ar soloalbumu. Viņas apbrīnojami daiļās, lokanās balsis ieskaņojumi pieejami vien čerkstošās skaņuplatēs un pāris estrādes dziesmu izlasēs, un arī par šo mākslinieci, līdzīgi viņas kolēģam Edgaram Zvejam, droši var teikt – ja viņi būtu piedzimuši mūziklu dzimtenē ASV, tad būtu pasaules mēroga leģendas! Apziņoties to, jo kļiedzošāka šķita tā acīmredzamā netaisnība, ka sava mūža nogali Butāne bija spiesta pavadīt sociālajā mājā Dobeļē, kopīgā dzīvoklī ar psihiski slimo dēlu.

Dažus gadus tikai apmainījāmies telefona zvaniem, pamazām apzināju visus Valentīnas ierakstus, līdz saposos vizītei. Uz manu ciemošanās reizi pensionāre bija sarūpējusi grandiozu cienastu – lašmaizītes! Savukārt viņa bija priecīga par Rīgas smalkmaizītēm, ko biju paņēmusi cienastam. Mūsu tikšanās notika 2004. gada pavasarī, kad aiz pavērtā loga jau plauka ceriņi, kuŗu Dobeļē, kā zināms, netrūkst. Dziedātāja izklausījās tikpat optimistiska, cik iepriekš tālrunā klausulē – likās, ka Butāne nepazīst sliktu garastāvokli un viņas skanīgā, labi nostādītā balss ar jūtamu teatrālisma nokrāsu iedarbojas labāk par mākslīgajiem vitamīniem. Arī Valentīnas ierakstos, kuŗu pārpalikums pēc vairākām fonotēkas tīrīšanām joprojām glabājas Latvijas radio, viņa izklausās pēc cīruļa debesīs – tā ir balss, kas uzvijas debesīs vasarīgi gaiši, strauji, apžilbinoši, un reizē ir tik maiga un caurspīdīga kā rasas lāse.

Butānes daiļrade sakrīt ar to laiku, kad savus pirmos šedevrus radīja Latvijas estrādes dziesmas žanra celmlauži – Elga Igenberga, Gederts Ramans, Ringolds Ore, arī Egils Švarcs un, protams, Raimonds Pauls – tieši Butāne ieskaņojusi viņa pirmo estrādes dziesmu *Nenosūtītā vēstulīte* jeb *Liriska dziesma* 1956. gada aprīlī kopā ar Paula un Švarca vadīto estrādes sekstetu. Mūziķi izmēģināja sadarbību ar vairākiem dziedātājiem – Veru Davidoni, Alfrēdu Višņevski u.c., tomēr lauvastiesa solodziesmu tika uzticēta tieši Butānei, kā arī operetes zvaigznei – Edgaram Zvejam.

Ar saviem studiju biedriem Švarcu un Paulu Butāne sāka strādāt kopā Konservātorijas 4. kursā: „Aizgāju uz Radio, pamēģināju, tur bija tāda interesanta modulācija, kur vajadzēja precīzi „iekrist”. „Jā” viņi teica, „tu varēsi dziedāt!” Arī Jānis Ivanovs par mani ļoti labi atsaucās – viņš teica, ka man ir ļoti laba dikcija, ka es tīri intonēju. Kad sāku ar pušiem dziedāt, es to nevienam

Valentīna Butāne

Ak, mīlestība... Valentīna Butāne, Latvijas Radio estrādes sekstets un dziesmiņa par rozi

Valentīnas Butānes izcilā talanta teicamu raksturojumu savā vēstulē Latvijas Radio pirms daudziem gadiem devis kāds viņas ilggadīgs pielūdzējs, atvaļināts ASV armijas virsnieks Roberts Makklelans (*Mac Clean*). Viņš jaunībā, 1962. gadā, Bostonā iegādājies padomju skaņuplašu fabrikas *Melodija* ražotas plates, un vienā no tām bija iespīestas Butānes dziedātā Oļģerta Grāviša *Zvaigžņotā Rīga* un Igenbergas *Rīgas bulvāri*, kas, kasetē iekopēta, Makklelana kungu pavadījusi visu mūžu. 2004. gadā viņš pat speciāli atlidojis uz Rīgu, lai mūzikas veikalā nopirktu kādu Butānes disku, un bija ļoti pārsteigts, ka te par tādu neviens neko nav dzirdējis! Savā vēstulē viņš rakstīja: „Butānes kundzei ir brīnišķīga balss, kas līdzvērtīgi var sacensties ar viņas laikabiedrenēm Amerikā kā Katrīna Greisone, Džūlija Endrjūsa un Džeina Pauela.”

neteicu, vienīgi meitenes kopmītnē zināja. Tinās apkārt un izprašāja – „nu, kā tu tur tiki?”. Manam tēvam jau pirms kara bija patafons un skaņuplates, es tās dziesmas no galvas zināju, jo mūsu slavenie tenori nebrāķēja vieglo mūziku...”

Viens no pirmajiem Valentīnas Butānes ieskaņojumiem ir Elgas Igenbergas dziesma *Rīgas bulvāri*, kas 1956. gadā radīja istu sensāciju un vēlāk tika izdota

mazajā skaņuplatē. Kā atceras Valentīna Butāne, tad šis un vēl Gēršvina dziesma bija Maskavas Skaņu ierakstu nama ieskaņojums, izdarīts kopā ar Paula un Švarca estrādes sekstetu, un jāteic, ka dziedātāja savas karjeras sākumā tiešām lutināta ar skaņuplatēm, tolaik iemūžināta arī Alfrēda Kalniņa dziesma *Šīs brīnišķās acis* un tautasdziesma *Tālu, tālu es redzēju* (Jāņa Zālīša apdarē) ar Aleksandru Vichersku

(fonotēkā rakstīts – Vichrevskis) pie klavierēm. Radiofonā dažādos gados iedziedātas arī vairākas akadēmiskā žanra dziesmas – Jāzepa Vītola (*Laimīte*) un Jāzepa Mediņa (*Lilijas, Vakars, Zieds* u.c.) kompozīcijas.

Rīgas bulvārus Butāne iestudējusi kādā no Konservātorijas klasēm ar pašu Igenbergu pie klavierēm: „Viņa bija ļoti dāsna uz komplimentiem: „Valentīna, jūs esat vienīgi un apburoša, esmu pārliecināta, ka neviens cits nevarētu nodziedāt tā kā jūs!”” Vēlāk dažas Igenbergas dziesmas (*Varbūt; Maldugunis*) tika iestudētas kopā ar Igora Jakovļeva instrumentālo ansambli, kur pie klavierēm bija Ivars Mazurs – arī šīs melodijas izdotas Rīgas skaņuplašu fabrikas (arī ar nosaukumu *Līgo*) platēs.

Bet par savu augstāko sasniegumu Valentīna uzskatīja Igenbergas dziesmu *Dienvidu nakts*, kas ieskaņota ar *Rīgas estrādes orķestri* Egila Švarca vadībā. „Igenberga teica: „Es iešu pie Kušča (Gunāra – D.M.), lai viņš aranžē, jo viņš ir vienīgais, kuŗam es varu uzticēt savu *Dienvidu nakti*,” Elgai tā runāšana allaž bija tāda īpaša...” Kā zināms, tolaik liela daļa Rīgas džezmeņu bija kā apsēsti ar Glēna Millera orķestra stilu, un *Dienvidu nakts* ir lielā svinga orķestra spožs priekšnesums ar izcilu solisti priekšgalā, ko droši var pielīdzināt šī stila spilgtākajiem ārzemju paraugiem.

Interesanti, ka vienā no retajām recenzijām („Melodija un ritms”, *Literatūra un Māksla*, 11.12.1956.) Butāne uzteikta tieši par *Mēness serenādes* atskaņojumu no Latvijā ļoti populārās filmas *Saules ielejas serenāde*. Šajā televīzijas koncertā viņa uzstājusies kopā ar Ivara Mazura vadīto estrādes orķestri, un tieši *Mēness serenādē*, pēc recenzenta R. Paegles domām, „orķestris visspilgtāk demonstrēja savu prasmi panākt vienotu skanējumu” un Butāne „mūzikāli tīri un ar labu izjūtu nodziedāja mūzikāli grūto serenādi, kā arī dziesmiņu no mākslas filmas *Adresātu meklējot*. Gribas izteikt vēlējumu, lai jaunā dziedone jau savu estrādes mākslas gaitu sākmā nopietni padomātu par kustību un mimikas izkopšanu, kas pagaidām vēl ir gaužām nevarīgas, vienveidīgas un brīžam samākslotas.” Taču ar šādiem pārmetumiem nācās sastapties laikam ikvienam estrādes dziedonim turpmākajos divdesmit gados – te par stīvu, te vaļīgu...

Valentīnas Butānes izcilā talanta teicamu raksturojumu savā vēstulē Latvijas Radio pirms daudziem gadiem devis kāds viņas ilggadīgs pielūdzējs, atvaļināts ASV armijas virsnieks Roberts Makklelans (*Mac Clean*). Viņš jaunībā, 1962. gadā, Bostonā iegādājies padomju skaņuplašu fabrikas *Melodija* ražotas plates, un vienā no tām bija iespīestas Butānes dziedātā Oļģerta Grāviša *Zvaigžņotā Rīga* un Igenbergas *Rīgas bulvāri*, kas, kasetē iekopēta, Makklelana kungu

pavadījusi visu mūžu. 2004. gadā viņš pat speciāli atlidojis uz Rīgu, lai mūzikas veikalā nopirktu kādu Butānes disku, un bija ļoti pārsteigts, ka te par tādu neviens neko nav dzirdējis! Savā vēstulē viņš rakstīja: „Butānes kundzei ir brīnišķīga balss, kas līdzvērtīgi var sacensties ar viņas laikabiedrenēm Amerikā kā Katrīna Greisone, Džūlija Endrjūsa un Džeina Pauela.” „Es nespēju noticēt, kad radio izlasē dzirdēju dziesmu *Cherry Pink and Apple Blossom White* (latviski *Ķiršu dārzs*, komp. Luidži Rosi – D.M.), kas piecdesmitajos gados ASV bija Peresa Prado izpildīts milzu grāvējs. Bija savādi to dzirdēt piecdesmit gadus vēlāk latviešu valodā. Es biju izbrīnīts, ka viņai bija tik daudz brīvības dziedāt Amerikā populāru dziesmu padomju okupācijas grūtajos gados,” raksta Makklelans, un patiesi apbrīnojama šķiet toreizējo jauniešu drosme: aukstā kara apstākļos, 1957. gadā, propagandas iestādē – radiofonā – iefiltrēt „ļauņo” kapitālistu dziesmiņu, kuŗā gan apdziedāts tikai pavaris, mila un ziedošs dārzs...

Bet man pašai Valentīnas Butānes balss pārsteidzoši dzidrais, jaunavīgi lokanais, saules zaķēnu skrējienam līdzīgais tembrs atsaucā atmiņā stāstu par to, kā Volts Disnejs nekādi nevarēja izraudzīties dziedātāju Sniegbaltītes tēlam savā populārā „multenē”. Beigu beigās, pēc neskaitāmiem *kastingiem* viņš teicis, ka ar kandidātēm runās tikai pa telefonu, lai vizuālais tēls nejauktu galvu – rezultātā Sniegbaltīti ierunāja un iedziedāja ļoti korpulta kundze labākajos gados. Man šķiet, ka Valentīna būtu bijusi izcila Sniegbaltīte (tas nenozīmē, ka viņa bija resna!) – vienlaikus ar žilbinošām „augšām” viņai pa spēkam bija samtainas, glāsmainas, bezgalīga maiguma cauraustas liriskas melodijas, kas sevišķi spilgti izbaidāmas Paula dziesmā *Reiz nāksītu* (1962) un Ringolda Ores dailis un intimitātes cauraustājas, klusinātājas miniaturās *Pie ezera* (1961) un *Es ticu, draugs* (1962). Pēdējai pavadījumam ieskaņojis Egila Švarca muzikālais eksperiments – simfodzeza orķestris.

Valentīna Butāne atceras, ka estrādes seksteta puīši tieši viņu lūguši iedziedāt ne vienu vien padomju komponistu sacerējumu, kas tolaik bija obligāta repertuāra sastāvdaļa. Divaini, bet šīs dziesmiņas kā, piemēram, viena no pašas dziedātājas mīļākajām melodijām, Ludmīlas Ļadovas sacerētā *Brīnumdziesmiņa* (1956), nemaz neizklausās kā darbaļaužu optimisma audzināšanas metodiskais materiāls – daudz sirsnīgāk nekā mūsdienās tajās dziedāts par laimi, milu vai vienkārši labu garastāvokli. Savukārt Vladimira Šainska *latinos* stila melodija *Ledainā sirds* (1959) vēsta par koķetu meiteni, kas atraida visus pielūdzējus: „par mani runā, par mani smejas, ka sirdi man ir ledus vien...”

(*Turpinājums sekos*)

PUBLIKĀCIJA PĒC LASĪTĀJU VĒLĒŠANĀS

Grāmatu drauga dzīves dēkas jeb „The Adventures of my life from Helmars Rudzītis”

(Continued from No. 41)

I was very surprised at this offer. I had thought that I had been expelled from the community of book publishers for all time. Even though Pētersons' words surprised me, they did not make me happy. I know that several of my former colleagues were working for the publishing house, including Rasiņš and Roze. Rapa was also working there, and I heard that they were very unhappy. The atmosphere at the state-owned publishing house was such that Jānis Rapa fell into a deep depression, and there came the day when he ended his life by leaping out of a window. My situation at the factory, in other words, was much, much better. At least there was no hostile atmosphere there of the type that existed at the state-owned publishing house.

I told Pētersons that I could not switch jobs, because I was the only person who knew things about the factory and that I was really necessary for director Riekstiņš. Riekstiņš would never agree to my taking a different job. Pētersons did not insist that I take the job, but he asked me to think about it. After all, book publishing was my sector, and he was offering me a chance to rejoin the sector. After he left, I thought that I could forget about the conversation.

Pētersons did not, however. Early in June he called me at the factory and asked whether I had thought about his offer. I replied that I had thought about it and that I had talked to my director. That was a lie, because I had not said anything to Riekstiņš, but my answer was the same. I had to stay at Belakords. I could hear in Pētersons' tone of voice that he was annoyed. “It is no longer the time when you can do what you want,” he snapped. “We will ask for you, and you will have to come to our company whether your little director wants that or not.” And with that, he hung up the phone.

I understood that my days at Belakords were numbered. The state-owned publishing house was an important institution, and if they demanded me, Riekstiņš might object, but he could not achieve anything. I knew that he worshipped higher-ranking comrades, and so I could not be sure that he would dare to object. I imagined that soon I would walk each day to the Valters and Rapa building and work with books, many of which denounced and mocked everything that was close and holy to us Latvians. The books were full of lies, but I decided that I had no other option. Pētersons was right in saying that it was no longer the time when I could do whatever I

wanted. I had to do what the bosses told me to do, though Pētersons meant something else when saying so.

I decided that before my “mobilization,” I should take the vacation that I had earned as a good employee of Belakords. I told Riekstiņš that I wanted to go on vacation now, in June, which meant that he would have a

who sounded scared. He asked whether everything was fine with me. I smiled and asked what could possibly be wrong on such a lovely morning. And then came the shocking feeling. Bruks told me that men had been looking for me during the night. He said that he could not talk much, because someone was already on the way to provide informa-

tion to me. Bruks said that Riekstiņš had not been seen all morning and that he would not tell anyone that I had called. Perhaps Riekstiņš had spent the night helping with the deportation of his compatriots and was now resting. Back then there were not fancy bugging apparatuses of the type that exist today, and so Bruks carefully, but fairly

thoroughly told me what had happened.

When I came out of the post office, it seemed to me that the sun had darkened. I did not know anything about the terrible tragedy that had occurred the night before. I only understood that men were looking for me, which meant that I would be arrested and lost behind the walls of the KGB, as many of my friends and acquaintances had done. It meant that my life was over.

The scope of the tragedy was revealed only when two trusted people visited me and told me what had happened overnight in Rīga and all over Latvia. A normal person could not fathom such mercilessness. That could only be thought up by brains that were indoctrinated by Marxism and Leninism.

A relative of my mother lived in one of the rooms in our apartment in Ausekļa Street. She was the only one who was at home when the KGB agents turned up in the middle of the night to arrest us. She told us that they had sat around in the apartment for several hours waiting for us to return, but then they had left.

What to do? Destiny had saved me from the talons of the KGB agents in their first attempt, but what now? Should I go and hand myself in? Should I hide? If so, where and how? What could I hope for? I thought that there was no hope at all.

My mother-in-law had arrived, and my parents with her left to find refuge in her apartment. We stayed in Melluži, waiting for the KGB to come after us. I had not divulged the address where we were staying, but a few people at the factory knew it, and I was sure that Riekstiņš could have easily forced them to disclose it.

(To be continued)

Bellaccord nams Rīgā, Kalnciema iela 40 mūsdienās

greater opportunity to decide when he wanted to go on vacation, because the whole summer was ahead of us. Riekstiņš agreed, but with the caveat that I would have to call him on the phone every morning, and if he needed me, I would have to appear at work right away. Thus I had two weeks free from the boot factory, the shoe engineer and my director. Still, I was depressed about the future.

After all of my buildings were nationalized, my summer home in Lielupe was among the last to go. It turned out to be a few square meters larger than the regime allowed for individual homes. I actually have to thank God that the building was nationalized, as you will see later. I had spent summers in the dunes and pine trees of the seaside since childhood, and that was my world. I didn't have my summer home any more, but the two weeks that I could spend away from plans, schedules and trust meetings were ones that I wanted to spend at the seashore. We rented a tiny summer home in Melluži, and on June 11, my whole family - my wife, little Lotars, my parents and I departed from Rīga to Jūrmala.

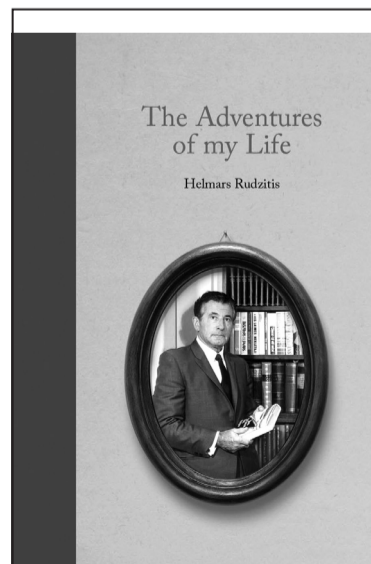
Yes. On June 11, 1941.

The next morning I went to the post office and, as agreed, called Riekstiņš. He needed nothing from me.

The morning of June 14 rose sunny and bright. I went to the post office once again to call Riekstiņš, but he was not in his office. Instead I talked to Bruks,

Bellaccord-Electro skaņuplate 20.gs. 30. gadi

Helmars Rudzīša grāmatas „Manas dzīves dēkas” oriģināls, izdots 1984. gadā *Grāmatu Drauga* apgādā, atrodams vai ikviena tautieša grāmatplauktā un kļuvis par bibliografisku retumu Latvijā...

Laika 70 gadu jubilejā apgāds *Laika grāmata* laida klajā tās atjaunoto izdevumu angļu valodā – ar mērķi, lai šis krāšņais vēstījums par latviešu trimdu nonāktu arī pie nākamajām paaudzēm, kam lasīšana latviešu valodā sagādā grūtības.

Šī grāmata, kas aptver nozīmīgu laiku un svarīgus notikumus latviešu vēsturē saistībā ar lielo pasaules vēsturi 20. gadsimtā, būs objektīva un interesanta lasāmviela arī cittautu interesentiem un pētniekiem.

Iegādājieties šo grāmatu un dāviniet saviem bērniem, mazbērniem un draugiem! Tā palīdzēs labāk izprast un iemīlēt mūsu tautu, mūsu talantus un spēku.

Cena USD 35,-

Grāmatu Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).
Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

Grāmatu bezmaksas sūtījumi no Rīgas FREE SHIPPING

Apgāds *Laika grāmata* piedāvā iegādāties grāmatas par vēsturi un šodien – lasīšanai laikā, kad jāpaliek mājās. Katra grāmata par 20,- dolariem! Piegāde – bez maksas.

Čekus rakstiet Inesei Zaķis – 6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

Sandra Bondarevska. Pētersoni Īrijā. – 158 lpp., ill.

Latvieši Īrijā ieradusies jau 1870. gados, nevis, kā maldīgi tiek uzskatīts, pēc Eiropas Savienības vārtu atvēršanās. 1876. gadā te ieradās Kārlis Pētersons un uztaisīja revolūciju pipju ražošanā... Dublinas firmas nosaukumā joprojām ir viņa, latvieša, vārds – *Capp & Peterson*.

Pēteris Bolšaitis, Agnese Lūse, Anna Žigure, Elīna Kalniņa. Latvijas klusie varoņi un sirdsapziņas ugunsurs. – 240 lpp., ill.

Stāsti par to, kā latvieši par spīti svešām varām, glābuši savus līdzcilvēkus, riskējot ar savu dzīvību. Šie stāsti grauj mītu par latviešiem – „židu šā-

vējiem“ un, pamatojoties uz izglābto cilvēku stāstiem, rāda patieso ainu.

Astrīda Jansone. Trimdas bērņubērni Latvijā. – 198 lpp., ill.

Šai grāmatā jūs noteikti satiksiet pazīstamu cilvēku atvases, kas savu dzīvi nolēmuši saistīt ar Latviju, te dzīvojot un strādājot. Iedvesmojoši stāsti, kas pārliecina braukt mājās.

Ieva Auziņa Szentivanyi. Celmus laida mākoņos. – 176 lpp., ill.

Šī grāmata jums atklās latviešu tautasdziesmās ietērtās gudrības un arī zemtekstus. Lielisks palīgs vecmāmiņām, māmiņām un skolotājām.

DIVVALODU GRĀMATA

Gundega Repše. Dzintra Vilks. Esejas, gobelēni. Essays,

tapestries. – 96 lpp., ill.

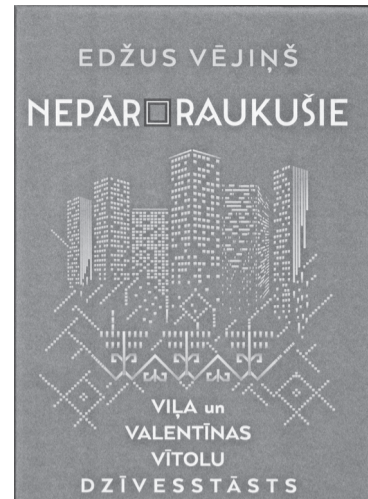
Divas izcilas mākslinieces savu pārdomu augļus apvienojušas vienā krājumā – Gundega tās ietērtu literāri augstvērtīgās esejas skaistā un skanīgā latviešu valodā, tās lasāmas arī angļu valodā. Dzintra ieaudusi pasakainos gobelēnos. Laba dāvana sveštautu draugiem.

GRĀMATA ANĢĻU VALODĀ

Vaira Paegle. The Thorns of Freedom. – 216 lpp., ill.

Pazīstamā politiķe, PBLA valdes priekšsēde par savu dzīvi un darbošanos Latvijas politikā. Vēsturiski precīzs un emocionāls vēstījums par atjaunotās Latvijas pirmajiem gadiem.

JAUNA GRĀMATA!

**Edžus Vējiņš.
"Nepārtraukušie"**

Viļa un Valentīnas Vītolu dzīvesstāsts. – Rīgā, 334. lpp.

"Šo grāmatu arī pavisam nopietni iesaku izlasīt kā mācību grāmatu tiem, kas studē mārketingu un menedžmentu, jeb kā man patīk teikt, "studē par miljoniāriem". Prof. Pēteris Bolšaitis

USD 35,-

Grāmatas Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).
Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604, St.
Petersburg, Florida 33715

ASTRĪDA
JANSONE

Aivis ir Džeimsa Krogzemja piemiņas stipendiāts, un šo stipendiju dibināja viņa radnieki un draugi Džeimsa 90. dzimšanas dienā, kad viņi sapulcējās slavenā "Klaidoņa" kapteiņa atdusas vietā – Alojā kapsētā un atklāja piemiņas plāksni. Stipendijas pamatā bija Džeimsa Krogzemja novēlējums Vītolu fondam, ko radi un draugi papildināja. Kopā sanāca 21 tūkstotis eiro, kas ļaus centīgiem un talantiem Latvijas jauniešiem no Alojā iegūt augstāko izglītību.

Džeimss Krogzemis Latviju atstāja agrā jaunībā, dodoties bēgļu gaitās. ASV universitātēs tika iegūti trīs akadēmiskie grādi – ķīmijā, biznesa vadībā un ģeogrāfijā. Te aizstāvēta arī doktora disertācija, iegūtas vairāku valodu, pasaules vēstures un kultūru zināšanas, kas tika pastāvīgi papildinātas, lasot un ceļojot visa mūža garumā. Zināšanu vērtības apziņa un vēlme atbalstīt talantīgus Latvijas jauniešus viņu ceļā uz izglītību savulaik rosināja Džeimsu kļūt par vienu no Vītolu fonda ziedotājiem. Viņa mūža laikā iepazīta lielākā daļa pasaules. Divdesmit gadus Džeimss Krogzemis nodzīvoja uz baržas "Klaidonis", kas bija noenkurota Sēnas upē, Parīzē, netālu no Luvras. Tās bija viņa mājas un izejas punkts pasaules apceļojumiem, tāpēc draugi viņu uzskatīja par pasaules braucēju un dzīves mākslinieku. Latvijā Džeimss atgriezās 2000. gadā un nodzīvoja līdz 2015. gada 18. maijam. Džeimsa Krogzemja radnieki ar rūpību seko stipendiātu gaitām un nereti ar viņiem satiekas. Tagad par sevi stāsta stipendiāts Aivis Pizelis.

„Esmu dzimis 1988. gadā Preiļos. Māte Valentīna Semjonova strādā par grāmatvedi

akciju sabiedrībā *Preiļu siers*. Tieši no viņas nākuši mani impulsi kļūt par mākslinieku, jo mamma allaž aizrāvusies ar skaisto un radošo. Tēvs Vasilij Semjonovs bija tehnisks cilvēks, rūpējās par lauku saimniecību. Viņš nomira 2019. gadā. Mani vecvecāki bija izteikti lauku cilvēki, kas uzturēja un mīlēja savu saimniecību, audzēja

Aivis Pizelis

zirgus, govīs, aitas, mājputnus un citīgi kopa savu zemi. Man ir jaunāka māsa Samanta, kura studē kulināriju, viņa arī ļoti veiksmīgi pārņem mājas virtuves vadību.

Mācījos Preiļu pamatskolā, veiksmīgi piedalījos vairākās mācību priekšmetu olimpiādās. Mani saistīja vēsture, latviešu valoda, literatūra un, protams, vizuālā māksla. Papildus apmeklēju Preiļu Mūzikas un mākslas skolas Mākslas nodaļu. Par nākamo izglītības iestādi man nebija nekādu šaubu – tā bija Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola, ko apmeklēju no 2005. līdz 2009. gadam. Skolu

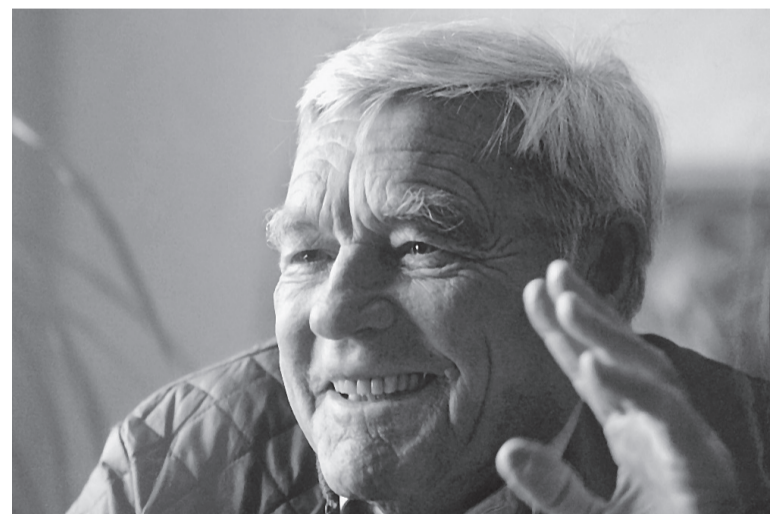
Trimdas izskolotie – Aivis Pizelis

absolvēju ar diplomdarbu „Latgales iela”, mana atzišanās mīlestībā jaunības pilsētai Rēzeknei. Bakalaura izglītības programmu apguvu no 2009. līdz 2013. gadam – Latvijas Mākslas akadēmijas filiālē Gleznniecības nodaļā. Jāatzīst, tā ir ļoti laba mākslas izglītības iespēja, kas ļauj iegūt bakalaura gradu mākslā turpat Latgalē. Tieši

Vītolu fonds, kas talantiem jauniešiem ir kā ūdens un augšne, kas ļauj izaugt un būt stipram nākotnē. (Arī Džeimss Krogzemis gleznoja – košus, dzīvespriecīgus eļļas darbus. –*Red.*)

Kad bakalaura gradu biju ieguvis, devos uz Rīgu, lai iegūtu arī maģistra gradu. To paveicu no 2013. līdz 2015. gadam Latvijas Mākslas akadēmijas

zināšanas un arī rosina izdomāt netradicionālas kompozīcijas. Jāsaka gan, ka manai sirdslīdīgai – gleznošanai laiks ir ierobežots. Šeit, manuprāt, svarīgs būtu valsts atbalsts māksliniekiem, jo māksla un mākslinieki ir, bet vai tas ir vajadzīgs un vai kāds to novērtē? Jo kā gan cilvēks var izdzīvot tikai ar mākslu? Šeit, Latvijā, nekā! Tomēr es

Džeims Krogzemis

Mākslas nodaļā. Lai sarūpētu sev iztiku, pa naktīm strādāju veikalā. Mēģināju apvienot darbu ar studijām, bet allaž biju noguris un neizgulējies. Neskatoties uz to, studijas nobeidzu veiksmīgi un ieguvi maģistra gradu. Sākotnējā doma man bija strādāt par pasniedzēju kādā mākslas izglītības iestādē, bet ar laiku apjautu, ka tas man nebūs īsti piemērots – mana rakstura iezīmju dēļ. Pēdējos gadus strādāju universālveikalā *Stockman* par dekoratoru. Saldzinājumā ar citiem darbiem, ko esmu strādājis, šis darbs man ļoti patīk, jo tas man ļauj izmantot mācību laikā iegūtās

mīlu šo zemi un vietu, kur dzīvoju un strādāju. Precējies neesmu, bērnu arī man nav. Visu savu brīvo laiku es veltu gleznošanai, piedalos plenēros rikoju izstādes. Gleznas būs tās, kas paliks pēc manis, un es ceru, ka nepazudīs kaut kur bēniņos, bet dzīvos izstādēs vai muzejos un bagātīnās mūsu kultūru laiku laikos.”

Tāds ir Aivja stāsts. Izlasot viņa CV, redzams, cik Aivis ir bijis ražīgs mākslinieks, ik gadu, sākot ar 2007., ir bijusi ne tikai viena vien izstāde. Ļoti gribas cerēt, ka nākotnē viņš iekaros savas mākslas cienītājus ne tikai Latvijā vien.

AGATE VUCINA

Jau divpadsmito gadu netālu no Varakļāniem, tagadējā Dekšāres pagastā darbojas biedrība "Latgales tradicionālās kultūras centrs "Latgaļu sātā". Neskatoties uz aizņemību, biedrības aktīvistiem strādājot algotu darbu Rīgā, Rēzeknē, Varakļānos, Madonā, nostiprinājusies pārliecība, ka tas, ko viņi dara ir nepieciešams nākamajam paaudzēm. Visvairāk tas attiecas uz izglītojošo darbu, stāstot un rādot izzūdošās amatu prasmes, rekonstrējot archeoloģiskos tērpus.

Ar Kultūrkapitāla fonda atbalstu vasaras sezonā "Latgaļu sātā" piedāvāja vairākas radošas darbnīcas jauniešiem un pieaugušajiem – dzijas krāsošana, eksperimentālā archeoloģija, bērza tāss darbnīca un maizes cepšanas darbnīca rekonstruētā latgaliešu lauku sētas krāsni.

Biedrības vadītāja Marika Zeimule pauž gandarījumu, ka, neskatoties uz pandēmiju, biedri-

"Latgaļu sātā" laudis kopā ar viesiem. No kreisās: Astrīda Vucina, Kārlis Kanderovskis, Marika Zeimule ar meitiņu Dārtu un Lelde Kalmīte // Foto: D.Mjartāns

ba varēja īstenot lielu daļu no savām iecerēm. "Latgaļu sātā" šovasar apciemoja Rēzeknes un Madonas novadu tūrisma jo-

mas speciālisti, bet tālākie viesi bija no Čikāgas – ASV, mākslinieka Jāņa Kalmītes mazdēls Kārlis Kanderovskis un māte

Rosības "Latgaļu sātā"

māksliniece Lelde Kalmīte kuŗ gan šo laiku pavada Cēsīs. Pandēmija izjauc plānus rīkot darbnīcas, kuŗas dalību bija pieņēmuši sešdesmit skolēni no Sakstagala un Viļāniem. Vasaras vidū biedrība rīkoja atvērto durvju dienu, aicinot viesus ne tik vien no Latgales, bet arī no Rīgas un Vidzemes. Podniecības darbnīcu šogad vadīja keramiķe Irēna Greivule, kuŗai pašai sava darbnīca Rīgā, bet iemaņas gūtas Latgalē. Savukārt Astrīda Vucina aicināja viesus izmēģināt roku cibiņu izgatavošanā no bērza tāss. Kā zināms, bērza tāss vāceles savulaik bija ikvienā saimniecībā. Tajās glabāja pārtiku, zāles, garšvielas, tēju, tabaku. Tām piemīt mitrumu rēģulojošas īpašības – sāls vienmēr paliek birstošs, miltos neieviešas pārtikas kodes, dzērvenes var saglabāt svaigas līdz pavasarim. Kā ierasts, tika spēlētas ermoņikas un kokles, dziedāts, dancots, kā arī pārspriesti Latgales kultūr-

politikas jautājumi.

Biedrības pārstāvis Ivars Logins pozitīvi vērtē "Latviešu vēsturisko zemju likuma" virzīšanu Saeimā, cerot, ka likums beidzot uzliks valstij par pienākumu rūpēties par to, lai tiktu iedzīvīnāta Valsts valodas likuma 3. panta ceturtdaļa, kas paredz nodrošināt latgaliešu rakstu valodas kā vēsturiska latviešu valodas paveida saglabāšanu, aizsardzību un attīstību. Taču šāds likums, iespējams, nebūtu bijis vajadzīgs, ja Saeimas deputāti būtu izrādījuši sapratni un neliegtu Sēlijas novada izveidi, Suitu novada izveidi. Arī ilggadīgā kļūda, kuŗas rezultātā vairāki latgaliešu pagasti administratīvi atradās Vidzemē un Zemgalē, labota tikai daļēji.

Līdz ar rudens iestāšanos ikdienas ritms "Latgaļu sātā" ir pieklusis. Jācer uz pandēmijas izraisītā stāvokļa normalizēšanos, lai var gatavoties nākamajai vasarai.

VIEDOKLIS

Katoļu bīskapu skaidrojums pāvesta Franciska izteicienam par kopīgu līdzāspastāvēšanu

Romas katoliskā Baznīca iestājas par katru cilvēka cieņu un vērtību individuālā un sociālā līmenī. Pāvests Francisks vairākkārt aicinājis izvērtēt atsevišķas cilvēku morālās un sociālās situācijas, lai tiem vēstītu un izplatītu to, kas atbilst Baznīcas sūtībai: Jēzus Kristus dziedinošo un atjaunojošo klātbūtni.

Pāvests atzīst sociāli kulturālās grūtības, kādās atrodas homoseksuāli cilvēki, tāpēc iestājas par viņu juridisko aizsardzību, kas tomēr nebūtu jāuzskata par homoseksuālo pāru partnerattiecību legālu atzīšanu. Šāda juridiska aizsardzība jau tagad ieviesta Latvijas likumdošanā.

Ko īsti vēlējas pateikt pāvests?
 Oriģinālā pāvesta vārdi skan tā: *"Las personas homosexuales tienen derecho a estar en la familia, son hijos de Dios, tienen derecho a una familia. No se puede echar de la familia a nadie, ni hacer la vida imposible por eso. Lo que tenemos que hacer es una ley de convivencia civil. Tienen derecho a estar cubiertos legalmente"*.

Izteiciens "convivencia civil", kas izraisīja vislielākās emocijas un ir visvairāk komentēts, visas pāvesta runas kontekstā vairāk atbilst formulējuma "kopīga līdzāspastāvēšana (sadzīvošana)". Izteiciens, kā to komentē dažādi mediji, neattiecas uz "partnerattiecībām", kuŗas spāņu valodā tiek apzīmētas kā *unión civil* vai līdzīgā formā – *unión registrada*.

Visu pāvesta teikto tāpat vajadzētu tulkot tā:

"Homoseksuālām personām

ir tiesības būt ģimenē; viņi ir Dieva bērni; viņiem ir tiesības uz ģimeni. Nevienam nedrīkst izstumt no ģimenes, vai radīt apstākļus, ka viņa dzīve šī iemesla dēļ būtu neiespējama. Tas, kas mums ir jā dara, ir jā rada likumīga līdzāspastāvēšana (sadzīvošana). Viņiem ir tiesības būt tiesiski aizsargātiem.

Pāvesta izteikumi nekādi nepielīdzina homoseksuālas attiecības laulībai starp vīrieti un sievieti. Tātad, pāvests intervijā aicina vecākus neatstumt savus netradicionālās orientācijas bērnus, jo viņiem, tāpat kā visiem citiem, ir nepieciešama ģimene. Izstumšana veicina norobežošanu, izolētību, arī to, ka cilvēki meklē sev līdzīgos, šādi apstiprinot savas citādības faktoros. Savukārt iekļaušana un ģimenes mīlestība sniedz pozitīvo piemēru un iespēju mācīties, kas ir labvēlīgā morāle, un stiprina dzīves vērtības.

Filmā viņa izteiktie vārdi nekādā gadījumā nav jauna Baznīcas mācība, kas nesaskanētu ar *Katoliskās Baznīcas Katehismu* (nn. 2357-2359) un Ticības Mācības kongregācijas Apsvērumiem attiecībā uz homoseksuālo pāru partnerattiecību statusa legītimizācijas projektiem (2003. g. 3. jūnijā).

Katoļu bīskapi aicina kristiešus un visus labas gribas cilvēkus iepazīties ar šīm vadlīnijām, respektēt tās un nodrošināt sabiedrībā cieņu pret homoseksuāliem cilvēkiem. Katrs aicināts veidot Latvijā savstarpējas cieņas

kultūru bez jebkāda veida vardarbības.

Rīgas Romas katoļu baznīcas metropolīts, archibīskaps Zbigņevs Stankevičs (sabiedriskās TV raidījumā 1:1):

"Uzskatu, ka ir sacelta vētra ūdensglāzē. Pāvesta izteikums ir izrauts no tā, ko viņš iepriekš darījis, un no integrālās baznīcas baznīcas mācības. Pāvests ir garīgi aprūpējis homoseksuāli orientētas personas, būdams Buenosairesas archibīskaps, un pirmais vēstījums, ko viņš šai tekstā sniedz, ir tas, ka gadījumā, ja vecāki savā bērņā ierauga homoseksuālas noslieces, lai viņi to neizslēdz no ģimenes, jo ikvienam cilvēkam ir tiesības būt ģimenē. Turklāt – šīs tiesības ir spēcīgākas par, piemēram, vecāku nepatiku. Otrkārt, pāvests iestājas par to, ka šiem cilvēkiem ir tiesības uz likuma aizstāvību. Bet – pavisam skaidri ir jānodala tas, ka tam nav nekāda sakara ar ģimenes un laulības institūciju. Un Latvijas Republikas Satversmē ir skaidri pateikts, ka "laulība un ģimene ir savienība starp vīrieti un sievieti". Līdz ar to, risinot Latvijā šos jautājumus, jāņem vērā, ka tas jā dara likuma līmenī, respektējot mūsu valsts Satversmi. Tē vēlos nākt klajā ar pavisam konkrētu priekšlikumu, proti, problēmas, kas saistās, piemēram, ar mantojumu vai sava partnera apmeklēšanu slimnīcā, ir ne tikai homoseksuālām personām – tādas pašas tās ir arī abu dzimumu partneriem, kas dzīvo kopā un nav

Sejas maskas no bērza tāss jeb Radošie latvieši

Līdz ar lielo pieprasījumu pēc sejas aizsargmaskām, ar oriģinālu ideju nākusi klajā kāda entuziastu grupa ar Valmieras Drāmas teātra aktieri Paulu Ikļāvu priekšgalā, piedāvājot sejas aizsargmaskas, kas darinātas no bērza tāss.

Mask of letin jeb "Letiņmaskas" izstrādātāji skaidro, ka jaunais produkts ir simtprocentīgs roku darbs un darināts no dabīga materiāla.

"Par šādas maskas veidošanas iemeslu kļuva pasaulē valdošā situācija, kuŗā aizsargmaskas kļūst arvien aktuālākas. Pēc garām darba stundām un vairāk nekā simt masku prototipu izveides *Mask of letin* komanda ir izveidojusi unikālu un elegantu modeli ar nosaukumu *Lynx* – skaidro jauno masku autori. Īpašais produkts tirdzniecībā nonāksot novembra vidū.

Kā skaidro darinātāji, bērza tāss par maskas materiālu nav izraudzīta nejauši, jo šim dabas materiālam piemīt daudz labu īpašību "Bērzi piesaistot labos garus, tā dēļ senie latvieši bērzus stādījuši māju tuvumā. Bērzs daudzās kultūrās simbolizē jau-

nību un šķīstību, turklāt tam ir pozitīva enerģētika, tāpēc senāk no šī koka darināja šūpuļus. Svētkos, lai piesaistītu un vairotu labklājību, mājas un pagalmus rotāja ar bērzu meijām." Un vēl – zinātnieki bērza tāsī esot atraduši betulīnu, kam piemīt antibakteriālas īpašības. Turklāt šī maska ir vairākkārtīgi lietojama – jāuzpūš tikai dezinfekcijas līdzeklis.

Vairāk informācijas par jauno produktu meklē www.facebook.com/maskofLetin/

laulāti. Arī audzēbērniem, brālim un mātai, kas dzīvo vienā dzīvoklī utt. Tātad – ir vairākas cilvēku kategorijas ar līdzīgām problēmām. Tātad – mans priekšlikums: ir vajadzīgs likums, kas aptver un pasargā viņus visus. Tas nav ietverts likuma projektā, kas šobrīd ir iesniegts apstiprināšanai Saeimā, tas ir ļoti sašaurināts. Šim likumam nevajadzētu attiekties uz to, kas teikts Satversmē par ģimenes institūciju. Civillikuma

1. daļā ir ģimenes tiesības utt., bet 4. daļā ir saistību tiesības, tostarp līgumi. Ģimenei aizsargā Satversme, bet šajā Civillikuma 4. daļā var iestrādāt līgumu saistības, kas attiecas uz tām personām, kas dzīvo zem viena jumta un kuŗām ir kopīga saimniecība. Vilks paēdis un kaza dzīva."

Publikāciju sagatavoja **Ligita Kovtuna**

SALLIJA
BENFELDE

Vai Latvijā tiks ieviesta ārkārtas situācija jeb Vai “atbildīgs” ir tikai vīruss?

Ir pienācis laiks apsvērt nepieciešamību Latvijā atkārtoti izsludināt ārkārtējo situāciju, kas ļautu noteikt tādu pasākumu Covid-19 ierobežošanai, ko likums pašlaik operatīvi neļauj darīt, pirmdien, 2. novembrī, atzina Ministru prezidents Krišjānis Kariņš. Viņš arī atzīmēja, ka situācija saistībā ar Covid-19 izplatību Latvijā neuzlabojas. Pozitīvo Covid-19 testu skaits dienā pret kopējo jau kādu laiku pārsniedz 4%, un tas nozīmē, ka situācija vairs netiek kontrolēta. Kariņš arī bažījās – ja esošie drošības pasākumi ir nepietiekami, lai samazinātu saslimušo skaitu, tad jārikojas, lai nenonāktu situācijā, ka veselības aprūpe netiek galā ar pieaugušo slodzi.

Arī Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta direktors Jurijs Perevoščikovs pirmdien preses konferencē sacīja, ka pret ierobežojumiem vajadzētu izturēties nopietnāk. Perevoščikovs skaidroja, ka pašreizējie ierobežojumi, iespējams, ir efektīvi, taču tie neesot pietiekami stingri, lai cilvēki tos ievērotu. Viņš pauž, ka stingrie drošības pasākumi ārzemēs, piemēram, robežu slēgšana un karantīnas pasākumi, ieviesti tāpēc, lai cilvēki tos ievērotu. Tas palīdz apturēt slimības straujo izplatīšanos.

Situācija Latvijā

Kā zināms, šobrīd 35% no saslimšanas gadījumiem nav izsekojami, kas liecina, ka slimības izplatīšanās notiek nekontrolēti. Arvien lielākā skaitā Latvijas pilsetu un novadu kopējais divu nedēļu saslimšanas rādītājs uz 100 000 iedzīvotāju ir lielāks par 100. Aizvadītajā nedēļā tās bija 40 pilsētas un novadi, taču nedēļu pirms tam tikai 22 administratīvās teritorijas. Vissliktākā situācija saglabājas Rīgā. Turklāt pagājušajā nedēļā (no 23. līdz 29. oktobrim) reģistrēts visaugstākais mirstības rādītājs kopš epidēmijas sākuma – 15,6. Pavasarī maksimālais rādītājs, kas tika konstatēts, bija 5,9.

Straujš inficēšanās un saslimstības pieaugums vērojams visā pasaulē, un Latvija nav izņēmums. Tiesa gan, rēķinot saslimušo skaitu uz 100 tūkstosiem iedzīvotāju, Latvija joprojām ir to valstu sarakstā, kurās rādītāji ir salīdzinoši zemi. Bet tas nav mierinājums, jo viena lieta ir abstrakti skaitļi, pavisam cita – līdz cilvēku smaga slimība un nāve.

Iespējams, ka straujais saslimstības kāpums saistīts ar to, ka daudzu valstu valdības tagad, rudenī, nesteidz uzreiz izsludināt ārkārtas situāciju vai pilnīgu karantīnu, jo jau pavasarī bija skaidrs, ka gandrīz pilnīga ekonomikas apstādīnāšana, kas seko karantīnai vai ārkārtas situācijai, nes nopietnas sekas un ar vīrusu cīnīties kļūst vēl grūtāk. Citiem vārdiem sakot – ja nav naudas, cīņa ar slimību kļūst vēl grūtāka. Tādēļ visur vairāk vai mazāk notiek laipošana starp ierobežojumiem un uzņēmējdarbību.

Protams, ja Latvijā tiks izsludināta ārkārtējā situācija, tad būs jāreķinās ar to, ka valdībai nāksies pieņemt atbalsta pasākumus uzņēmējiem, kas nozīmē lielus tēriņus.

Kādi ierobežojumi šobrīd darbojas Latvijā?

Līdz 13. novembrim šobrīd Latvijā noteikta virkne ierobežojumu, ar kuriem, protams, jāreķinās ne tikai vietējiem iedzīvotājiem, bet arī tiem, kuri atbrauc uz Latviju.

- no 24. oktobra privātu pasākumu vietās kopā drīkst būt telpās ne vairāk kā 10 cilvēki, ārpus telpām – 100 cilvēki. Ja privātu pasākumu rīko publiskā vietā, piemēram, restorānā, izīrētā pirtī, klubā u.tml., tad jānodrošina viesiem fiksētas, perso-

sliktākā situācija, jautājums tomēr ir, vai tika izdarīts viss, ko varēja izdarīt, domājot par t.s. “otro vilni” rudenī.

Ir skaidrs, ka pēc pavasara, kas bija kā mācību stunda visiem, vasara deva zināmu atelpu un to vajadzēja izmantot, lai izveidotu rīcības plānu, ja rudenī vīruss sāks plosīties no jauna.

Jāteic, ka Ekonomikas ministrija ir uzrakstījusi “Stratēģiju Latvijai Covid-19 krīzes radīto seku samazināšanai”, kuras mērķis ir panākt pēc iespējas mazāku negatīvo ietekmi uz ekonomiku un uzņēmumu darbību un panākt produktivitātes pieaugumā balstītas ekonomikas strukturālās izmaiņas. Savukārt Valsts kanceleja ir publicējusi “Stratēģiju Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai sabiedrības veselī-

cientu ir ar vidēji smagu un smagu slimības gaitu un cik ir mirušo. Visu laiku tiek atgādināts par divu metru distanci, par roku mazgāšanu un masku lietošanu. Tajā pašā laikā kaut kādi noteikumi vai ierobežojumi līdz šim ir mainījušies ik pa brīdim, pat pēc dažām dienām, un tas vieš jukas un neskaidrības.

Veselības ministrijas atbildība

Ir jauki, ka ir tapušas stratēģijas un ka tās ir publicētas, bet izskatās, ka ir aizmirsts vissvarīgākais. Proti, pamatos jābūt Veselības ministrijas rekomendācijām un skaidrojumiem, kā rīkoties un ko darīt vai nedarīt. Spriežot pēc publicētajām informācijām, veselības ministre Ilze Viņķele gan ir informējusi par

sausās lapās. Kad tika skaidrots, kurš ko ir atļāvis, izrādījās, ka atļāvis ir Rīgas domes departaments, kas atbild par izglītību, kurš neko pat neesot pārkāpis. Skolotāju ekskursiju “sērga” ar to nebeidzās, jo, izrādās, ka tas ir labs un vajadzīgs pasākums skolotājiem rudenī. Vēl pēc tam kādas Rīgas vidusskolas direktors turpinājis nākt uz darbu, jau slims būdams. Var sacīt, ka acimredzot izglītības un zinātnes ministre Ilga Šuplinska galīgi neko nesaprot, tomēr manuprāt stingri Veselības ministrijas norādījumi, kas tiktu pieņemti valdībā, neļautu nesaprotošām un neziņošām personām rīkoties it kā formāli pareizi, bet patiesībā ar savu rīcību tikai paplašinot slimības skarto loku.

Tāpat nav īsti skaidrības, kurās slimnīcās un kā ierobežos citu slimību pacientu uzņemšanu, lai būtu vietas Covid-19 slimniekiem. Kur tiks nogādāti pacienti, kuriem nepieciešama neatliekamā medicīniskā palīdzība, ja Rīgas slimnīcās daudzus vairs nepieņems? Var jau teikt, ka medīķi paši to noteikti zina, bet tā nav, jau bijuši gadījumi, kad ātrā palīdzība atved slimnieku no Rīgas, piemēram, uz Ogrī, bet tur vairs nepieņem.

Vai šādi plāni ar konkrētām slimnīcām, gultu skaitu utt. nevarēja tapt jau vasarā?

Publiski arī jau izskanējis, ka, piemēram, iekšlietu ministrs, redzot, ka nav īstas skaidrības, pats, cik nu zinājis un pratis, ir izveidojis kaut kādu savu plānu.

Līdzīgi nupat notika ar Helovīnu, kas ir visai iecienīts arī Latvijā. Bērni un jaunieši daudzviet pulcējās lielās kompānijās – vieni staigāja pa mājām pēc saldumiem, citi rīkoja tādas kā nelielas un improvizētas ballītes. Pirms tam bija izskanējis aicinājums vecākiem nerīkot Helovīna ballītes un nelaist bērnus uz kaimiņiem pēc saldumiem. Dzīvē daudzviet notika pavisam citādāk.

Domāju, ka veselības ministrei vajadzēja uzrunāt Iekšlietu ministrijas, varbūt vēl dažu ministriju kolēģus, ar lūgumu izveidot konkrētu rīcības plānu – piemēram, policija varēja organizēt patruļas, kas varētu kontrolēt bērnu un pusaudžu pulcēšanos.

Zinu un saprotu, ka Covid-19 laikā Veselības ministrijas darba slodze ir milzīga, bet tajā pašā laikā, manuprāt, veselības ministre Ilze Viņķele negrib uzņemties lielāku atbildību, jo gan jau kādiem vēlētajiem tas nepatīktu. Domāju, ka ministres izglītība un līdzšinējā pieredze ļauj viņai visu labi saprast un viņai varētu rīkoties daudz konkrētāk un noteiktāk.

nalizētas sēdvietas, divu metru distance (izņemot personām no vienas mājsaimniecības), kā arī pasākums var norisināties līdz plkst. 24.00;

- no 26. oktobra publiskos pasākumos iekštelpās kopumā drīkstēs pulcēties līdz 300 cilvēkiem (pasākumam jābūt ar personālizētām sēdvietām un jālieto sejas maska);

- no 26. oktobra līdz 15. novembrim darbu pārtrauc (nesniedz pakalpojumu) vietas kas saistītas ar bērnu izklaidi iekštelpās (izklaides un atrakciju centri, bērnu rotaļu istabas, batutu parki un bērnu pieskatīšanas istabas, tai skaitā tirdzniecības centros);

- no 26. oktobra līdz 15. novembrim augstākās izglītības studiju programmu apguve notiek attālināti, izņemot praktiskās daļas apguvi un klīnisko praksi medicīnas rezidentūrā.

Vēl jāpiebilst, ka sabiedriskajā transportā, veikalos, veselības aprūpes iestādēs un vēl dažviet apmeklētājiem jālieto sejas maskas.

Vai situācija varēja būt labāka?

Lai gan slimo visā pasaulē un, kā jau rakstīju, Latvijā nav vis-

bas pasargāšanas nolūkā”, kurā ir četri saslimstības līmeņi – zaļā, dzeltenā, oranžā un sarkanā krāsā un kuŗa paredz četras rīcības scenārijus Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai. Latvijā izvēlētie ierobežojošie pasākumi balstās veselības nozares ekspertu izvērtējumā un izvēlēti ar mērķi, lai pārtrauktu vīrusa izplatību, vienlaikus pēc iespējas mazāk negatīvi ietekmējot izglītības procesu un Latvijas ekonomiku. Latvijā šobrīd atrodas trešajā, oranžajā līmenī.

Izskatās tīri labi, bet patiesībā jau labu laiku ir sajūta, ka valda jukas, ka nekāda plāna īsti nav un ministrijas darbojas, kā nu kuŗa saprot, un tā rīkojas arī tām pakļautās iestādes.

Vārdus sakot, pamazām kļūst skaidrs, ka tā īsti skaidrs nav nekas.

23. oktobrī pēc valdības ārkārtas sēdes premjerministrs Krišjānis Kariņš atzina: “Mani sāk uztraukt tas, ka tas plāns, kas mums ir, man nav saprotams.”

Jā, regulāri tiek rīkotas preses konferences, kuŗas epidemiologi skaidro situāciju, katru dienu tiek atjaunoti dati par no jauna saslimušo skaitu, par to, cik cilvēku ārstējas slimnīcā, cik pa-

situāciju, bet atturējusies no jebkādiem lēmumiem un stingrām rekomendācijām – sak, lai valdība lemj!

Protams, ne Veselības ministrija, ne ministre pati nevar dot rīkojumus vai pavēles citām ministrijām, tomēr viņa var nākt klajā ar pamatotām un ļoti stingrām rekomendācijām, kuŗās kolēģiem būtu jāieklausās un kuŗas valdībai būtu jāpieņem. Līdz šim tas noticis visai neizprotamā veidā. Piemēram, Rīgā vīrusa saslimšanas uzliesmojumu izraisīja viena no galvaspilsētas centra ģimnazijām, kuŗa mācās daudzi aktīvu, turīgu un visnotaļ sabiedrisku cilvēku bērni. Laikā, kad tika ierobežotas skolēnu plūsmas tā, lai tās nesaskartos, par normu tika uzskatīta skolotāju kopīga ekskursija, kuŗas laikā viens inficētais skolotājs inficēja citus skolotājus un bērnus, kuŗi savukārt aplīpināja vecākus. Nav svarīgi, vai pirmais bija kāds bērns, kuŗš inficēja skolotāju, vai pirmais bija skolotājs, bet ierobežojumi sākās tikai pēc vairākām dienām, kad infekcija jau bija gandrīz neapturama. Tā kā daudzi bērnu vecāki ir aktīvi, dzied koŗos, piedalās baznīcu draudzēs, slimība aizgāja kā vējš

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

Ko igauņi dara gudrāk?

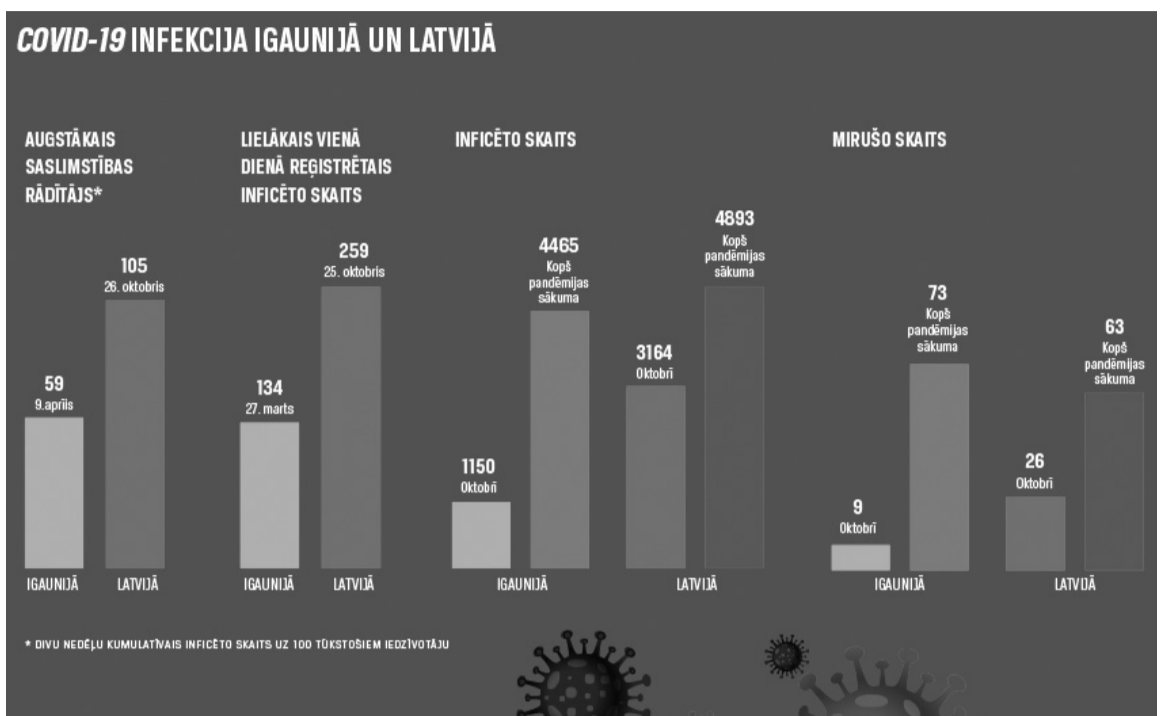
Kopš Covid-19 pandēmijas sākuma Baltijas valstīs igauņi ar apbrīnu ir sekojuši latviešu panākumiem infekcijas ierobežošanā. Taču pirms dažām nedēļām situācija radikāli mainījās – tagad Igaunijas rādītāji ir daudz labāki nekā Latvijā, kaut arī drošības pasākumi ikdienā nav īpaši stingri – maskas nav obligāti jānēsā. Teātros notiek izrādes. Kino darbojas. Skolēni mācās galvenokārt klātienē. Rudens skolēnu brīvlaikā pagājušajā nedēļā igauņu spa kūrorti bija pilni. Sporta pasākumi iekštelpās un laukā drīkst notikt skatītāju klātbūtnē. Dzīve daudz neatšķiras no ikdienas pirms epidēmijas, izņemot divus svarīgus ierobežojumus: pirmais – jau kopš septembra beigām bāros pēc pusnakts ir aizliegts tirgot alkoholu. Otrais – ieviesti stingri ierobežojumi ārzemju ceļošanai. Slēgti ir prāmju reisi ar Stokholmu, kas nozīmē pamatīgu izaicinājumu nacionālajai kuģošanas kompānijai Tallink. Iebraucot no ārzemēm, jāievēro 14 dienu pašizolācija, ja ierodas no augsta riska valsts – šobrīd tas faktiski nozīmē gandrīz visu Eiropu. Izņēmums attiecas tikai uz Baltijas valstīm un Somiju. Cilvēkiem ir

arī iespēja, iebraucot Igaunijā, veikt Covid-19 testu (igauņiem par brīvu, ārzemniekiem par maksu) – ja tas ir negatīvs, tad pēc septiņām dienām atkārtots negatīvs tests ļauj pašizolāciju pārtraukt.

Ši visai liberālā pieeja atšķiras no skarbās pieredzes, ko Igaunija izdzīvoja pavasarī, kad valsti sākās plašs Covid-19 uzliesmējums pēc diviem volejbola mačiem ar Milānas komandu Sāremā. Lai nobremzētu strauji pieaugošo saslimšanu, valdība faktiski apturēja visu sabiedrisko dzīvi. Pat tirdzniecības centri tika slēgti.

Jauns saslimšanu pieaugums Igaunijā atsākās jūlijā beigās. Pirmie infekcijas perēkļi uzradās universitātes pilsētā Tartu un galvenokārt bija saistīti ar jaunu cilvēku ballēšanos. Reaģējot uz to, pašvaldība aizliedza alkohola tirdzniecību vakaros pēc pulksten 23. Taču būru īpašnieki paši vienprātīgi nolēma uz nedēļu pilnībā slēgt darbību, lai vīrusa izplatību Tartu apturētu.

“Sabiedrības līdzdalība ir viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc pašlaik pandēmija tiek kontrolēta,” saka Mari-Anna Herma, Igaunijas veselības dienesta

priekšnieka vietniece. Kad valdība vasaras sākumā pēc nesekmīgās darbības atlaida līdzšinējo dienesta vadītāju, tieši Herma uz laiku pārņēma vadības grožus un bija atbildīga par sagatavošanos neizbēgamajam otrajam Covid-19 uzliesmējumam.

Viņas mierīgā izturēšanās un

praktiskā pieeja gāja sabiedrībai pie sirds. Viņa ieteica cilvēkiem lietot maskas, taču tikai tad, kad no tā tiešām ir jēga, piemēram, sabiedriskajā transportā, bet nevis uz ielas, kur garām iet tikai daži cilvēki.

Veselības dienests turpina atļaut publiskus pasākumus, ja vien rīkotāji stingri ievēro drošības prasības. Galvenā no tām – apmeklētāju distancēšanās, ļaujot aizpildīt tikai pusi sēdvietu vai atrasties telpā ne vairāk kā 750 cilvēkiem (prasība par pusi tukšo vietu nav jāievēro pasākumos ar fiksētām sēdvietām, kā teātros vai kino). **Inficēšanās**

publiskos pasākumos ir bijusi salīdzinoši neliela, skaidro Herma. (Izcēlums mūsu – Red.)

(..)

Ir pilnīgi iespējams – ja saslimstības likne Igaunijā atkal krasi pieaugs, valdība ieviesīs jaunus, stingrākus ierobežojumus. “Pašlaik mums nav problēmu ar slimnīcu pārslodzi. Izskatās, ka cilvēki tiek cauri ar vieglākiem slimības simptomiem. Tas nozīmē, ka mums vēl ir rezerves saslimstības pieauguma gadījumā,” saka Herma.

(Patapināts no *Holgers Rone-mā*, igauņu žurnālists, nedēļrakstam *IR*)

Kāpēc Taivānai veicas?

Salu valsti Taivānā, kur ir 23 miljoni iedzīvotāju, kopš koronavīrusa pandēmijas izcelšanās kaimiņvalstī Ķīnā pagājušā gada beigās reģistrēti tikai 553 inficēšanās gadījumi un septiņi upuři. Pēdējās 200 dienās valstī nebija reģistrēts neviens pašmāju saslimušais, citviet pasaulē pieņemoties spēkā koronavīrusa pandēmijas otrajam vilnim, atzīmē aģentūra *Associated Press*. Pēdējais pašmāju saslimušais tika reģistrēts Taivānas Slimību kontroles centrā 12. aprīlī, bet pēdējais letālais gadījums – maijā. Centra darbinieki pateikušies iedzīvotājiem par viņu līdzdalību un sapratni, mudinot turpināt lietot sejas maskas un bieži mazgāt rokas. Taivānā veikta sekmīgā Covid-19 iegrožošana ir īpašs panākums, ņemot vērā salu valsts ciešos biznesa un tūrisma sakarus ar Ķīnu. (..)

Kopumā no visiem saslimšanas gadījumiem 458 bija “importēti”, 55 vietējie, bet 36 tika konstatēti Taivānas kara flotes jūrniekiem pēc draudzības vizītes ārzemēs. (..)

Ņemot vērā, ka pasaulē reģistrēti vairāk nekā 44 miljoni Covid-19 inficēto un 1,1 miljons upuņu, Taivānas darbu pandēmijas iegrožošanā var uzskatīt par veiksmes stāstu. Viens no tā

priekšnoteikumiem ir ātra reakcija uz notiekošo. Taivānas amatpersonas sāka pārbaudīt, vai aviopasažieriem, kas ieradās no Uhaņas, kur uzliesmoja pandēmija, nav drudzis vai citi pneimonijas simptomi, jau pagājušā gada 31. decembrī. Valdība informēja iedzīvotājus par masku valkāšanas svarīgumu, vienlaikus cenšoties novērst panisku pirkšanu un cenu “uzskrūvēšanu”. Salu valsts ātri noslēdza robežas, 23. janvārī apturēja lidotājus no Uhaņas un aizliedza iebraukt Ķīnas pilsoņiem, kas dzīvo Uhaņā. Taivānā tika ieviesta stingra 14 dienu karantīna visiem iebraucējiem, gan taivāniešiem, gan ārzemniekiem. Iegrožošanas darbu vadīja profesionāļi, tajā skaitā Taivānas bijušais viceprezidents Čens Čjens, kurš ir diplomēts epidemiologs. Taivānas iekļaujošā veselības aprūpes sistēma, digitālās tehnoloģijas, agrīnas pārbaudes, efektīva izolācija un likumpaklausīgi pilsoņi, kas nekurn pret sejas masku lietošanu, deva iespēju ātrai un koordinētai atbildei uz Covid-19 pandēmijas izaicinājumu, izvairoties no valsts mēroga karantīnas.

(Patapināts no V. Bērziņa raksta *Latvijas Avīzē* š. g. 30. oktobrī)

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

LIGITA KOVTUNA

Kā padomju Latvijā gatavojās "x stundai"?

Ieskandinot ar Spēka dziesmu, oktobra sākumā tika atvērta Ilgoņa Upmaļa grāmata "Latvija – PSRS impērijas militarizētā kolonija". Grāmata atmasko militarizēto tautsaimniecību Latvijā un ir smaga apšūdzība PSRS impērijai, kuŗas sastāvā ilgus gadus bija okupēta Latvija. Grāmatas atvēršanas svētkus ar savu klātbūtni pagodināja Latvijas Valsts prezidents Egils Levits, kuŗš uzrunājot klātesošos, īpašu uzmanību veltīja grāmatas nosaukumam un jēdzienam "koloniāls". Rietumu zinātnē pēdējos divdesmit, trīsdesmit gados postkoloniālisma studijas ir viens virziens vai pieeja vēstures izpētei. Turklāt Eiropas Parlaments ir tā starptautiskā institūcija, kas pirmo un gandrīz vienīgo reizi ārpus Latvijas minēja Baltijas valstu okupāciju koloniālisma aspektā – 1983. gada Eiropas Parlamenta rezolūcijā par situāciju Baltijas valstīs tajā brīdī, kad koloniālisms vēl bija aktuāls šajās teritorijās.

Valsts prezidents mudināja šo grāmatu izlasīt no pirmās līdz pēdējai lappusei, lai iegūtu kopēju priekšstatu par militāri rūpniecisko kompleksu un padomju okupācijas spēkiem Latvijā. Egils Levits atzinīgi novērtēja šī pētījuma augstos zinātniskos standartus un arī to, ka tas la-

Ilgonis Upmalis: "Latvijas valsts rūpniecību sāka iznīcināt 1940. gadā, turpināja 50. gados, un šā procesa sekas ir jūtamas vēl tagad"

sāms ļoti labā valodā, ir ilustrēts, ar norādēm uz dokumentiem.

Grāmatu dāvinās visām Latvijas skolām, augstskolām un bibliotēkām. Tā tapusi ar Eiropas Parlamenta lielākās politiskās frakcijas – Eiropas Tautas partijas (ETP) – atbalstu.

I. Upmalis darbojies 90. gadu sākumā Latvijas valdības izveidotā Krievijas armijas izvešanas kontroles birojā – bija tā vadītājs un autors vairākām iepriekš iz-

dotām grāmatām, kas stāsta par PSRS armijas klātbūtni Latvijā. Jaunās grāmatas apakšvirsraksts vēsta, ka tā veltīta PSRS militāri rūpnieciskā kompleksa ietekmei uz Latvijas ekonomiku 1940./1941. un 1945.–1991. gadā. Tā papildina stāstu, kādēļ pēc neatkarības atgūšanas sagruva padomju parauga Latvijas PSR rūpniecība: "Pie Latvijas PSR tautsaimniecības rūpniecības sabrukuma pēc 1990. gada vainojama

ne tikai tā laika Latvijas valdība, bet galvenokārt militārrūpnieciskā kompleksa darbības pārtraukšana Latvijā". Ilgonis Upmalis uzskata, ka "Latvijas valsts rūpniecību sāka iznīcināt 1940. gadā, turpināja 50. gados, un šā procesa sekas ir jūtamas vēl tagad."

Lai gūtu priekšstatu, cik ļoti padomju militārrūpnieciskā kompleksa metastāzes bija pārņēmušas visu Latvijas PSR tautsaimniecību, I. Upmalis ielūkojies Latvijas arhīvos glabātajos rūpniecību Pirmo (slepeno) daļu dokumentos. "Varu apgalvot, ka reti kuŗa Latvijas PSR rūpniecība neražoja produkciju militāri rūpnieciskajam kompleksam un grūti nošķirt, kur sākas un beidzas ražošana militārām un tautsaimniecības vajadzībām," saka autors. Darbā izmantoti dokumenti, kas padomju gados skaitījās slepeni, pēc PSRS izīrēšanas līdz 2014. gadam Krievijas arhīvos bija brīvi pieejami, bet

Putina varas laikā atkal pasludināti par neizpaužamiem.

Grāmatā izklāstīts konteksts – PSRS militārrūpnieciskā kompleksa tapšanas un attīstības vēsture, Latvijas pirmskaŗa tautsaimniecība un kādu iespaidu uz to atstāja 1939./1940. gada notikumi un padomju okupācija, Baltijas kaŗa apgabala izveide.

Padomju sistēma neparedzēja informēt strādniekus, kam domāts tas, ko tie ražo. Šāda informācija bija slepena. Strādājošajiem visbiežāk nebija ne jausmas, kam paredzēts aparāts, ko tie ražoja.

Grāmatas autors atzīst, ka plašais publicētais uzskaitījums nemaz nav pilnīgs, jo ārpusē palikuši atsevišķu rūpniecību cechi, mazāka mēroga rajonu un pilsetu uzņēmumi, kā arī kolhozu un sovhozu ražotnes, kas arī nodarbojās ar PSRS armijas, tās Latvijas teritorijā izvietoto bazu, kopskaitā ap 300, apgādi.

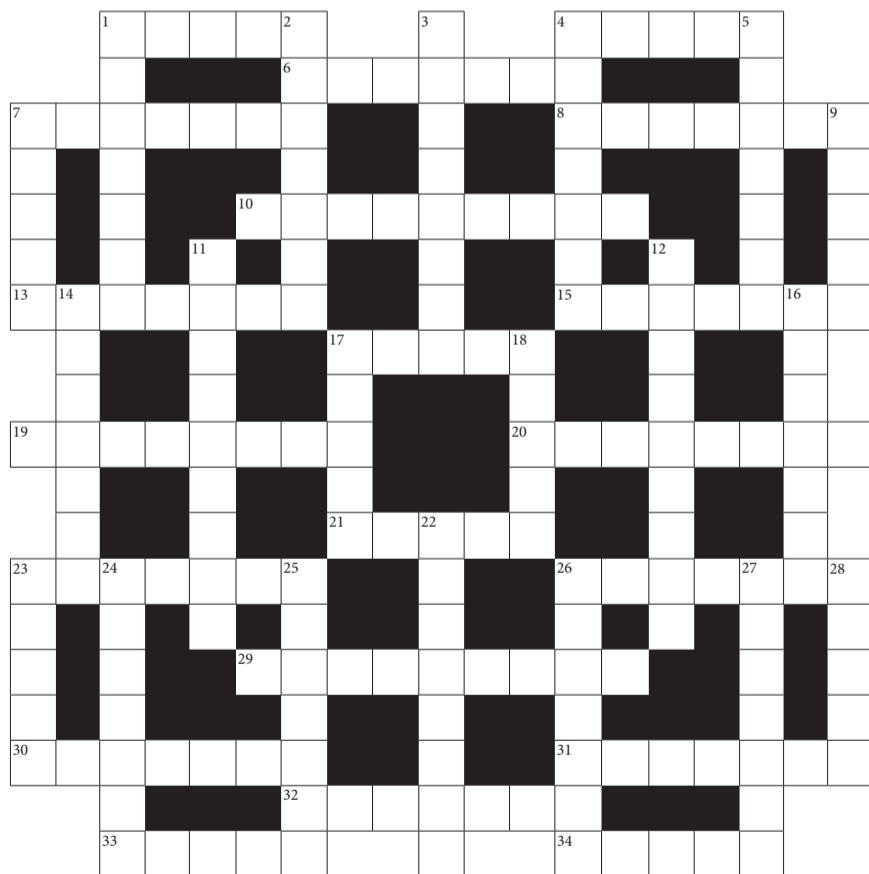
Īpaša nodaļa vēsta par Latvijas PSR uzņēmumu pienākumiem gatavoties "X stundai", tas ir, mobilizācijas rezervju uzkrāšanu, tāpat arī nodaļa "PSR militāri ķīmiskā kompleksa darbība Latvijā" un stāsts par padomju raķešu bazu tiklu Latvijas PSR.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

kāda laika. 9. Antilopju dzimtas dzīvnieks. 11. Strinkšķināmais stīgu mūzikas instruments. 12. Citrusaugš ar oranžiem, saldiem augļiem. 14. Aplāta. 16. Masīvas akmens kraujas. 17. Guļamvietas uz kuŗa. 18. Manilas kaņepāji. 21. Daugavpils agrākais nosaukums. 23. Zodiaka zvaigznājs. 24. Valsts galvaspilsēta Eiropā. 25. Tropu augs ar lieļiem, sulīgiem, aromātiskiem augļiem. 26. Pilsēta Indijas dienvidos. 27. Prinča tituls Spānijā un Portugalē. 28. Abolu šķirne.

Krustvārdu mīklas (Nr. 41) atrisinājums

Līmeniski. 4. Amati. 5. Pikapi. 7. Rucava. 10. Džems. 11. Kasija. 12. Etvija. 13. Karalis. 16. Lesoto. 19. Lokans. 22. Taurupe. 23. Lekāls. 24. Laucis. 25. Statuja. 26. Bankas. 28. Ķirbis. 30. Klasika. 35. Tukums. 37. Ainaži. 38. Turku. 39. Skalbe. 40. "Jumava". 41. Nasta.

Stateniski. 1. Vaidava. 2. Rases. 3. Sirsneši. 5. Pokers. 6. Kosa. 8. Avis. 9. Araksa. 14. Raudava. 15. Laukumi. 17. Eseja. 18. Talka. 20. Okapi. 21. Naivi. 27. Nartas. 29. Batika. 31. Lestene. 32. Kraujas. 33. Akra. 34. Tapa. 36. Kross.

Līmeniski. 1. Angļu dzejnieks (1795-1821). 4. Itāliešu dzejnieks (1265-1321). 6. Dzelzceļa pietura posmā Rīga Jelgava. 7. R. Vāgnera opera. 8. Angļu fiziķis (1824-1907). 10. Profesija. 13. Aligatoru dzimtas krokodils. 15. Mechanikas nozare. 17. Rupjš audums izšūšanai. 19. Telpa publikām lekcijām. 20. Valsts Eiropā. 22. Vienkāršais mehānisms. 23. Panātru dzimtas augs. 26. Decimālogaritma daļa aiz komata. 29. Sena spaņu

tautas deļa. 30. ASV pavalsts. 31. Lapu koks. 32. Kazrags. 33. Gredzenveidīga koraļļu sala ar lagūnu. 34. Zemes īpašumtiesības feodālisma.

Stateniski 1. Svīrveidīgo kārtas putni. 2. Elektrodzinēja nekustīgā daļa. 3. Senatnīga vecfrancūz tautasdziesma. 4. Francūz filozofs, matemātiķis un dabas zinātnieks (1596-1650). 5. Personas, ko kāda politiska vai valsts organizācija sūta uz citu valsti ar kādu uzdevumu. 7. Pēc

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saietas namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

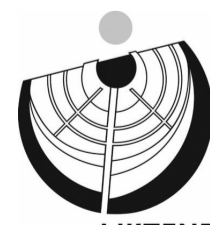
Ziedojumiem EUR:

AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:

USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktendarzs.lv

LIKTEŅDĀRZS

SPORTS

NBA spēlētājiem testi jāveic katru dienu

Nacionālā basketbola asociācija informējusi 30 komandas, ka atļauts atvērt treniņcentrus grupu nodarbībām un treniņspēlēm ar, maksimums, 10 spēlētāju līdzdalību.

Dāvis Bertāns

NBA spēlētājiem katru dienu jāveic vīrusa testi un katru reizi jāuzrāda negatīvs rezultāts, lai varētu apmeklēt treniņus, liecina līgas vadības nosūtītais ziņojums. Komandas treniņcentrus iepriekš izmantoja jūlija sākumā – īsi pirms došanās uz *Disney World* burbuli Orlando, Floridā.

Latviešu basketbolisti Dāvis Bertāns un Anžejš Pasečņiks individuāli trenējas Latvijā, bet Rodions Kurucs turpina uzturēties ASV. *Mavericks* spēka uzbrucējam Kristapam Porziņģim oktobra sākumā Dalasā tika veikta labā ceļgala operācija, tādēļ viņš pagaidām nevar trenēties.

Ārsta prognoze par Kristapu Porziņģi

Ja sezona sāksies janvāra vidū, latviešu basketbolists Kristaps Porziņģis varētu būt gatavs iet laukumā jau no pirmajām Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) spēlēm, prognozē ārsts Rajpals Brars.

// FOTO: Dalasas *Mavericks*

Porziņģim oktobra sākumā tika veikta labā ceļgala meniska operācija. Viņš to traumēja pirmajā *play-off* spēlē pret Losandželosas *Clippers*. Šis savainojums Porziņģim traucēja serijas turpinājumā, uzbrucējam piedaloties kopumā trijās no sešām spēlēm.

Itālijas medija *The Shot* apskatnieks Emiliano Naiareti uzskata, ka latviešu basketbolists Artūrs Kurucs jebkurā gadījumā nākamo sezonu pavadīs Eiropā. Kurucs joprojām nav atteicis dalību Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) draftā, neskatoties uz to, ka drafta eksperti viņam neredz vietu starp 60 spēlētājiem, kuri tiks izvēlēti. Drafts risināsies 18. novembrī.

Par pasaules hokeja čempionātu

Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (JV) šaubās, vai drošības apsvērumu dēļ paši hokejisti pavasarī gribētu braukt uz pasaules čempionāta (PČ) spēlēm, ja tās notiktu Baltkrievijas galvaspilsētā Minskā. Intervijā TV3 raidījumam *900 sekundes* premjers uzsvēra, ka Latvija ir gatava rīkot iepriekš plānotās pasaules hokeja čempionāta spēles Rīgā, ja vien epidemioloģiskie apstākļi to ļaus. "Protams, mēs no Latvijas puses esam gribīgi un gatavi būt līdzriekotāji šajā hokeja čempionātā, visi priekšdarbi notiek. Es domāju, ja vien epidemioloģiskie apstākļi to pieļautu, tas būtu lielisks notikums Latvijai ļoti daudz iemeslu dēļ. Mums bažas ir par otro posmu, kas paredzēts Minskā. Ja ne kas cits, tad ir ļoti liels jautājums par drošības apstākļiem," skaidroja politiķis.

Latvijas hokeja izlase
// FOTO: LETA

Kariņš netieši pauda bažas par to, kā Baltkrievijas tiesībsargājošās iestādes varēs nodrošināt kārtību hokeja čempionāta spēļu laikā, ja tās vardarbīgi vērsas pret saviem iedzīvotājiem, kad tie miermīlīgi pieprasa valdības maiņu un brīvas, demokratisks vēlēšanas. "Mēs plānojam rīkot savu posmu pie mums. Ir jautājums, vai posms Baltkrievijā vispār varētu notikt, pat ja gribētu, lai tas notiek. Es esmu šobrīd ļoti šaubīgs, ka būtu pietiekama komanda, kas uz turieni būtu gatava braukt tieši drošības apsvērumu dēļ," norā-

dija Kariņš. Vienlaikus viņš atturējās komentēt Starptautiskās Hokeja federācijas (IIHF) paustos pārmetumus Latvijai par šantāžu saistībā ar plānotā čempionāta rīkošanu. Premjers norādīja, ka nekomentēs "viena cilvēka izteikumus".

Latvija pasaules čempionātu varētu uzņemt divās hallēs

Starptautiskās hokeja federācijas (IIHF) prezidents Renē Fāzels izskatījis arī iespēju, ka 2021. gada pasaules čempionāts varētu tikt uzņemts divās Latvijā esošās hokeja hallēs, ziņo medijs *Sports Illustrated*.

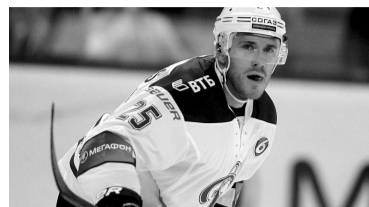
Renē Fāzels

IIHF ģenerālsēkretārs Horsts Lihtners iepriekš jau izteicies negatīvi par Latvijas valdības lūgumu atteikt Baltkrievijai tiesības organizēt nākamā gada pasaules čempionātu hokejā tajā esošās politiskās situācijas dēļ. Viņa izteikumiem sarunā ar mediju *Sports Illustrated* sadaļu *The Hockey News* piekritis organizācijas prezidents Renē Fāzels. "IIHF statūtos un noteikumos rakstīts, ka nevaram diskriminēt politisku saistību dēļ," atzīst Fāzels. "IIHF misija ir veicināt hokeja attīstību visā pasaulē. Lai to paveiktu, mums jābūt spējīgiem strādāt ar dažādām valstīm. Tāpēc bijām vilušies, ka Latvijas valdība lūdza IIHF Minskā plānoto čempionāta daļu nodot kādam citam."

Par Vācijas kausa izcīni

„Lielākā daļa izlasē iekļauto spēlētāju ir palikuši bez nozīmīgas spēļu prakses, sacīja valsts hokeja izlases dalībnieks Mārtiņš Karsums. Viņš uzsvēra, ka komanda ievēro visus *Covid-19* protokolus un arī Vācijā rīkotāji gādās par pienācīgu epidemioloģiskās drošības līmeni. "Mums tas vispār ir ideāli, aizbraukt un nospēlēt kādu spēli, lai sajūstu hokeja garšu vairāk," gandarī-

jumu par iespēju doties uz Vāciju pauda 34 gadus vecais Karsums.

Mārtiņš Karsums

Pēc septiņām sezonām Krievijas galvaspilsētas klubos Karsums vasarā risināja sarunas ar Rīgas *Dinamo*, bet par līgumu puses nevienojās. Tādējādi līdz šim pēdējo spēli Karsums aizvadīja martā Kontinentālās hokeja līgas (KHL) kluba Maskavas

Spartak sastāvā.

Valsts vienībai pirms došanās uz Vāciju ir paredzēti divi treniņi. Uz Latvijas izlasi ir izsaukti 27 spēlētāji, turklāt hokejistiem, treneriem un apkalpojošajam personālam veikti arī *Covid-19* testi. Visi testu rezultāti ir negatīvi.

(Turpināts 20. lpp.)

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Kārtojiet nodokļu un citus maksājumus Latvijā!

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810
Tālr: 973-746-3075

PĀRDOD

Māja pie jūras Latvijā jau nākamajā vasarā? Tas ir iespējams! Labākā recepte pret COVID un citiem mūsdienu draņķiem. Īpašnieks bez starpniekiem piedāvā kārtīgam pircējam vienu no diviem ekskluzīviem zemesgabaliem pie pašas jūras ar oficiāli apliecinātām apbūves iespējām Vidzemē – Ķurmragā 1. un 2. līnijā no plūdmales. Īpašnieks otru īpašumu patur sev un palīdzēs pircējam apbūvēt un apsaimniekot iegādāto īpašumu. Visa informācija pieejama www.zemiepiejuras.lv un pa tālruni. Droši zvaniet! Tālr. +371 26642420.

Jūsu partneris darījumos ar mežiem Latvijā

- mežu apsaimniekošana
- mežu pirkšana un pārdošana
- mežu taksācija (inventarizācija)
- juridiskie pakalpojumi ar meža īpašumu
- mežu stādīšana, jaunaudžu kopšana u.c. pakalpojumi

26881283

www.vdm.lv

VIDUSDAUGAVAS
MEŽI

PĒRK ĪRES NAMU

**Pērk daudzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā;
**Namu apsaimniekošana, juridiskie pakalpojumi;

A.Batarags 201-788-5315 (NJ)

abatarags@optonline.net

A.Padegs 845-462-3317 (NY)

apadegs@optonline.net

LATVISKA MASKA PAR ATBALSTU ALPF

LRFA.org/donate

LRFA.org
215.635.4137
info@LRFA.org

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **jūras transports**, **gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

Vāksim Ziemsvētku sūtījumu no 15. oktobra līdz 1. novembrim!
Izmantojiet mūsu sagatavoto Ziemsvētku saiņu piedāvājumu COVID gadā!

Turpmāka info. nākamās laikraksta LAIKS numuros un www.lasl.com!

Ar jautājumiem lūdzam: **zvanīt: 1-888-LATVIAN • rakstīt: info@lasl.com**

IN MEMORIAM

Laris Strunke

(1931.gada 10.februārī Rīgā – 2020.gada 27.oktobrī Stokholmā)

Pagājušās nedēļas vidū *Face-book* atnesa skumju vēsti – 27. oktobrī Stokholmā 89 gadu vecumā Mūžības ceļos devies gleznotājs Laris Strunke. Šī ziņa atrāva vaļā atmiņu vārtus uz to jaunības laiku, kad 1989. gada oktobrī mākslas muzejā “Arsenāls” (tagad izstāžu zāle “Arsenāls”) atklājām viņa pirmo gleznu izstādi dzimtenē.

Tas bija vētru un dziņu laiks, kad visi dzīvojam brīvības alku pārņemti un kad piepeši varēja sazināties ar tautiešiem svešās zemēs, par kuriem maz ko zinājām. Tas bija tik satraucoši! Bet tad pazibēja ziņa, ka Rīgā notiks Zviedrijā dzīvojošā Laŗa Strunke darbu izstāde. Viņa vārds vien bija fascinējošs, jo viņa tēvu Niklāvu Strunki zināja un augstu vērtēja ikviens kultūras vējos pabijis latvietis, atgādinot par to laimīgo laiku starpkaŗu periodā, kad Latvija spīdēja pašā kalna virsotnē brīva un lepna. Tikpat pierīcīgs un neparasts bija viņa jaunākā dēla stāvs – stiegrains, sportisks, kas nemaz nesaistījās

ar bohēmiskajiem māksliniekiem. Laŗa seju rotāja mūžīgs smaids, ik mirkli tevī raudzījās labvēlīgs acu skatiens. Viņš runāja lēni. Ik kustība liecināja par iekšēji brīvu cilvēku, kuŗa priekšā krīt visi šķēršļi. Arī apģērbs pastiprināja citādību, kas īpaši krita acīs padomju laika dzīves pelēkumā un vienveidīgumā.

Tikpat neparasta bija no Zviedrijas atvestā glezniecība. Milzu audekli, kas teju ietilpa “Arsenālā” varenajās sienās (to reiz izstādes notika tikai vienā

zālē, citas gaidīja remontu) un kuŗos askētiskās krāsās atklājās te monumentālas ostas, ceļa, ezera vai jūras līča, jūras zīmju vai arhitektonisks motīvs. Kā izrādījās vēlāk, motīvu nebija daudz, bet tie atkātojās nevaldāmā straumē vēl un vēl, līdz tie saplūda un pazūda to skaidrās kontūras un līdz lieta transfor-

mējās idejā – krāsu ritmos. Visā savā daiļradē Laris Strunke ir virzījies no reāla motīva līdz abstraktam krāsu, ritma, telpas un gaismas gleznojumam uz

milzu audekliem. Mākslinieka radošās dzīves pamatā, kā šķita, ir jūtas un garīgais pārdzīvojums. Tā ir bijusi ietiekšanās iracionālajā, citā Visumā.

Bet varbūt tā allaŗ bija tiekšanās būt brīvībā, sevi neierobeŗojot, sagraujot jebkādu šķēršļu, sevis apliecinājums krāsās. Tas sākās vēl pirmskaŗa Rīgā, kad pusaudŗa vecumā sāka gleznot tēva darbnīcā. Vēlāk jau Stokholmā pēc klasiskās ģimnazijas beigšanas viņš mācījies mākslas skolā un tad Stokholmas mākslas akadēmijā. 1959. gadā sāka savu izstāžu darbību, kas rezultējās ar daudzām personālizstādēm Zviedrijā un Latvijā. Laris Strunke arī piedalījies zviedru mākslinieku grupu izstādēs visā plašajā pasaulē – Ungārijā, Kanadā, Italijā, Meksikā, Vācijā, Austrijā, Ķīnā un kļuvis par vienu no redzamākajiem Zviedrijas māksliniekiem.

Laris Strunke ir saņēmis augstāko Zviedrijas apbalvojumu – Prinča Eiŗena medaļu, 1990.gadā kļuva arī par PBLA Kultūras

fonda laureātu, bijis Latvijas Kultūras fonda stipendiāts, bet 2003. gadā ieguvis augstāko Latvijas apbalvojumu – Triju Zvaigŗņu ordeni. Laris Strunke bija arī Zviedrijas Valsts mākslas padomes un Karaliskās brīvo mākslu akadēmijas loceklis. Kaut arī gleznotājs gandrīz visu mūŗu nodzīvojis Zviedrijā un bijis ļoti augstu vērtēts tās sabiedrībā, viņš nekad neaizmirsa Latviju, sarīkodams Rīgā četras gleznu izstādes. Piebildīsim arī to, ka 2004. gadā Rīgā nāca klajā Gundegas Cēberes grāmatu par mākslinieku, 2014. gadā uzņemta Maijas Smildziņas un Laimas Slavas filma.

Bet nu jau viņš drīz vien gleznos debesu dārzos – vispirms tam gan 18. novembrī Ādolfa Frederika baznīcā Stokholmā notiks atvāŗšanās no viņa, “lielā zviedra” ar latvieŗu saknēm – Laŗa Strunke.

Visdziļāko cieņu aizgājējam un līdzjutību Laŗa Strunke tuviniekiem un viņa talanta cienītājiem avīzes vārdā izsaka

MĀRIS BRANCIS

SARĪKOJUMI

SARĪKOJUMI

Redakcija lūdz lasītājus sazināties ar sarīkojumu un dievkalpojumu rīkotājiem, precizējot, vai paredzētie sarīkojumi notiks, vai tie ir atcelti!

LOSANDŽELOSA (CA)

Losandželosas latvieŗu namā (1955 Riverside Dr., Los Angeles, CA 90034). Mūsu draudze vēl nedrīkst rīkot dievkalpojumus Losandželosā.

SIETLA (WA)

Sietlas latvieŗu sabiedriskais centrs (11710 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125). Mājas lapa: www.seattlelatviancenter.com

SV. PĒTERSBERGA (FL)

Sv. Pētersburgas latvieŗu biedrība (5220 Brittany Dr. S, Apt. 1410, St. Petersburg, FL 33715), tālr.: 727-8272338.

Uzmanību! Mainījusies biedrības Facebook lapa, lūdzam sekot mūsu jaunajai lapai “Latviesu Biedrība St. Petersburg FL”. Sīkāku informāciju par pasākumiem var uzzināt Biedrības Facebook lapā vai zvanot Dacei Nebarei Tel: 917-755-1391

Svētdien, 15. novembrī, plkst. 15:00 (3 pm) Fort DeSoto Park, 3500 Pinellas Bayway S, St. Petersburg, FL 33715, nojume Nr.14. Pasākums veltīts Latvijas valsts proklamēšanas gadadienai. (Sīkāka informācija sekos) Biedrība visus cienās ar uzkodām, svētku klinģeri un ar bezalkoholiskiem dzērieniem. Uzmanību! Sakarā ar šī brīŗa pandēmijas situāciju un esošajiem FL štata likumiem, pasākuma daĩbnieku skaits parkā ir ierobeŗots līdz 50. Lūgums pieteikties laiku zvanot Dacei Nebarei: 917-755-1391.

TĒRVETE

Valdes sēdes – katru ceturtdienu 19:30 Centrā. Pensionāru sanāksmes pirmdienās, 13:00, Info: 514-992-9700. www.tervete.org

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.:** (58 Irving st, Brookline MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonas-trimdasdraudz@gmail.com, tālr.: 617-232-5994. Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com.

Dievkalpojumi tiek elektroniski piesūtīti draudzes locekļiem. Tāpat Bībeles stundu pārrunas. Lūdzu sekot iknedēļas draudzes ziņām!

Ķikāgas latv. ev. lut. Cīānas dr.: (6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634), tālr.: 773-725-3820; e-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Ķikāgas-Cīānas draudze 255043897965234. Dievk. Notiek svētdienās 10:00. Pēc dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. birojā: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, E-pasts: puidza@yahoo.com

Ķikāgas latv. ev. lut. Sv. Pēŗera dr.: (450 Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191). Tālr.: 630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. Dr.pr. Uldis Pūliņš. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc dievk. kafijas galds.

Ķikāgas latv. baptistu dr.: (820 Ontario St, Oak Park, IL 60302). Māc. Oļģerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

Denveras latv. ev. lut. dr.:

(10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). Birojs atvērts ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00. E-pasts: reglite@aol.com **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc dievk. sadraudzība.

Detroitas Sv. Paula latv. ev. lut. dr.: (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). Dievk. notiek svētdienās 10:00. Seko sadraudzības stunda.

Dienvīdfloridas latv. ev. lut. dr.: Shepherd of the Coast Luth. Church (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. Dievk. notiek 14:00. Pēc dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.: baznīca (1927 Riverside Dr., Los Angeles CA 90039). Dievkalpojumi notiek plkst. 11:00. Mūsu baznīcā vēl arvien nedrīkst rīkot dievkalpojumus. Turpinām izsludināt virtuālos dievkalpojumus.

Dŗamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.: Unitarian Congregational Parish of Norton (2 W Main St, Norton, MA 02766). Svētdienās 11:00 Dievk. ar dievg. Kalpo mācītājs Dr. Jānis Kegģi, draudzes sekretāre Zigrīda Kručkova, tālr.: 617-323-0615.

Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.: (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 6103532227. Māc. Ieva Dzelzgalvis.

Grandrapidu latv. ev. lut. dr.: Faith Lutheran Church. 2740 Fuller Ave NE, Grand Rapids MI 49505. Tālr: 616-361-6003. Māc. prāv. Ilze Larsen, tālr: 269-214-1010. Dr. pr. Ivars Petrovskis, tālr: 616-975-2705. **Dievk. notiek 2x mēnesī 10:00.** Pēc dievk.

kafijas galds.

Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.: (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49996). Māc. A.Graham. Dievk. notiek 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds.

Kalamazū latvieŗu ev. lut. apvienotā draudze seko noteikumiem un pašlaik nenotur dievkalpojumus baznīcā, bet arī mums nav nolemts datums, kad dievnamu atkal atvērš.

Svētdienu svētbriŗi māc. A. Graham vadībā notiek plkst. 10:00 (pēc Austrumu laika) virtuālā vidē. Facebook mājas lapa Latvian Lutheran united church in Kalamazoo, un Youtube, atrodot kanālu *Latvieŗu apvienotā draudze Kalamazoo*.

Klīvlāndes apvienotā latv. ev. lut. dr.: (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107) Draudzes dievk. notiek svētdienās 11:00. Bībeles stundas notiek 10:00 katrā mēneŗa otrajā un ceturtajā treŗdienā. Baptistu dr.: *Bethel Baptist Church* (2706 Noble Rd, Cleveland 44121) Dievk. notiek svētdienās 14:30.

Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.: (3300 C St, Lincoln NE 68510). Māc. Gija Galiņa, tālr.: 402-475-8106. Dr.pr. Kārlis Indriķsons, tālr.: 402-438-3036. Dievk. notiek 1.un 4. svētdienā 10:00. Otrajā svētdienā dievk. angļu valodā. Pensionāru saiets katru otro ceturtdienu.

Mančesteras latv. ev. lut. dr.: (21 Garden St, Manchester, CT 06040). Dr.pr. Astra Vilinskis, tālr.: 413-568-9062.

Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.: (1853 N 75th St, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Māc. Janis Ginters tālr: 2607975695 Draudzes priekšnieks: Andrejs Junģe tālr:

4144166157 Dievk. notiek svētdienās 10:00.

Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr.: (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Pēc dievk. sadraudzība.

Mineapoles-St. Paulas latvieŗu evaņģēliski luteriskās draudzes video dievkalpojumi notiek katru nedēļu, tos var skatīties mndraudze.org.

Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.: Trinity Latvian Church (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org Dievk. vada dr. pr. Jānis Mateus un Vik. Zvirģzds. tālr.: 5144812530, e-pasts: prez@draudze.org. Dievkalpojumi Centrā.

Ņūbrānsvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: Draudzes dievnams (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ 08816). Māc. Ieva Puŗmucāne-Kineyko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheran-church@gmail.com. Dievk. notiek 13:30.

Ņujorkas latv. ev. lut. dr.: Jonkeru bazn. 254 Valentine Ln, Yonkers NY Salas bazn. 4 Riga Ln, Melville NY St. Andrew bazn. 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ Seafarers. 123 East 15th Street, New York, NY Priedaine. 1017 State Rte 33, Freehold NJ

Salas bazn. plkst.10.30dievk., māc. Saliņš.

Ročesteras ev. lut. Krusta dr.: Atonement Lutheran Church (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Saginavas latv. ev. lut. dr.: (128 N Elm Str, Saginava, MI 48602)

(Turpināts 19. lpp.)

LĪLIJAI ZĪVERTEI AIZEJOT...

(1919. gada 26. decembris – 2020. gada 22. oktobris)

Visu dienu dega sveces, liesmiņām nemierīgi plivojot... naktī pienāca ziņa, ka mīļš cilvēks aizvēris Līlijas acis... Tās vērigās acis, ārsta acis, dāsna cilvēka acis, drauga acis... Iespējams, kad cilvēka pēdējā elpa izdzisusi, mēs maz ko, bet noteikti varam saprast, cik šis cilvēks mums bijis svarīgs, kāda svētība tā bijusi mūsu dzīvē. Un censties atcerēties kaut daļu no skaistā – kopā pārdzīvotā, redzētā un justā. Šīs domas ir smeldzīgas kā Emīla Dārziņa „Melancholiskais valsis” – skaņdarbs, kas Līlijai ļoti patika. Viņa man vienmēr paliks atmiņā tāda – mazo radioaparātu pie sejas piespiedusi, jo pasaulslavenos skaņdarbus Metropolitanā operā vairs nevarēja klausīties klātienē. Bet viņa turpināja dzīvot šajā mūzikā. Un gaidās, kad pār Ņujorkas viesmīlīgā dzīvokļa sliekšni nāks – radi, draugi, kaimiņi. Un vienmēr sagaidīja.

Tāda bija Līlijas dzīves harmoniskā izskaņa – nebūt aizmirstai un pašai neaizmirst nevienam savējo. Lielais Likteņa lēmējs ir nolaidis zizli, pēdējais akords izskanējis, priekšskars ir aizvēries...

Mani bērni, mani draugi un es – no sirds izsakām līdzjutību Līlijas tuviniekiem un draugiem.
ANITA MELLUPE

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

Mācītāja Biruta Puiķe-Wilson, mob. (269)2675330. Kontaktpersona Mary Beth Dzirnīs, mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnīs@chartermi.net

Dievkalpojumi vienreiz mēnesī, 1.00 pēcpusdienā, seko kafijas galds ar groziņiem.

Sandiego latv. ev. lut. dr.: *Ascension Lutheran Church (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120)*, Dr. pr. Jānis Legzdīns, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com. Pēc Dievk. kafijas galds.

Sentluisas latv. ev. lut. dr.: *Christ Lutheran bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119)*. Dievk. vadīs Māc. Dace Skudiņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314 457 1830, kalninsirene@gmail.com.

Sietlas ev. lut. dr.: (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125)

Dievkalpojumi notiek 10:30. Prāveste D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net. Baznīcas mājaslapa: www.seattlelatvianchurch.org

Skenektedijas latv. ev. lut. dr.: *Trinity Lutheran Church (35 Furman St, Schenectady NY 12308)*. Diakone Linda Sniedze-Taggart.

St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.: draudzes mācītājs Aivars Pelds. 727-368-0935. Sazināties ar Andri Ritumu 727-797-1911. Sakarā ar vīrusu visi šīs vasaras

dievkalpojumi un Bībeles stundas notiks *Faith Lutheran* baznīcā, kas atrodas *2601 49th Street North, St. Petersburg, FL*.

Dievkalpojumi svētdienās, plkst. 14:00 (2 pm):

Tērvete – Trīsvienības draudze: Dievkalpojumi centrā. tālr.: 514-992-9700, www.draudze.org. Māc. Zvirgzda tālr.: 613-400-3288, e-pasts: zvirgzds@me.com. Māc. Jānis Mateus.

Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.: (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohnslatvian.ca. Māc. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1), tālr.: 6479865604, E-pasts: grietins@gmail.com. Dr. pr. Kārlis A. Jansons, tālr.: 9053385613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom. pr. Maija Sukse, tālr.: 4162214309.

Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.: Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@gmail.com. Info: www.dcdraudze.org. Mācītāja prāv. Anita Vārberga Pāža, mob. tālr.: 301-302-3270, e-pasts: macanitavp@gmail.com, dr. pr. Dace Zalmane (tālr. 703/442-8458 un epasts: dzalmanis@yahoo.com).

No mums šķiras

AUSTRA GROTE, dzim. PRĪLAPS

Dzimusi 1943. gada 27. janvārī Rucavā, Latvijā, mirusi 2020. gada 18. oktobrī *Marguette, Michigan*

Sēro un mīļā piemiņā paturēs
MĀSAS KĀTE UN ALMA
DZINTRA PRĪLAPS UN DĒLI RONALDS UN ERIKS
RADI LATVIJĀ
DRAUGI UN PAZIŅAS AMERIĶĀ

Mūžībā aizgājis mūsu mīlais vīrs, tētis, un opaps

ĒRIKS MAGONS

Dzimis 1932. gada 27. jūnijā Rīgā, miris 2020. gada 14. oktobrī *Butler, NJ*

*Paldies, ka bijī
Un mīlestībā ar mums vienmēr būsi!*

Mīlestībā par viņu skumst
SIEVA INĀRA
MEITAS MĀRA UN DACE
ZNOTS JĀNIS
MAZBĒRNI ĒRIKA, NIKOLAJS UN NILS

Aizsaulē aizgājis

ĢIRTS ZEIDENBERGS

Dzimis 1934. gada 5. aprīlī Tukumā, mūžībā aizgājis 2020. gada 16. februārī Pensilvānijā

*Vedat mani dziedādami,
Nevedat raudādami,
Lai iet mana dvēselīte
Pie Dieviņa dziedādama.*

Dziļā mīlestībā,
SIEVA MAIJA,
MEITA SANDRA, ĒRIKS,
MAZBĒRNI NILSS UN MĀRA

Mūžībā Dieva rokās aizgājis

ANDREJS ROZENTALS

Dzimis 1936. gada 3. augustā Rīgā, Latvijā, miris 2020. gada 5. oktobrī ciemā Latvija pie Gaņezera

Piemiņas Dievkalpojums un Brīdis tiks vēlāk izziņots.

Tas Kungs ir mans gans, man netrūkst nenieka.

Psalms 23:1

*Kaps ir līdzīgs šūpulim,
Nāve miegam līdzinās.
Grūtu ceļu beigušam,
Saldi dusot, labi klājas.
Dzīves likstas aizmirstas,
Beigtas visas ciešanas.*

Mīlestība piemin:
SIEVA RUTA (DZIMUSI KRINTE)
MEITA ANDRA
DĒLS VALDIS
MĀSA DZIDRA (DZIMUSI MEIJA)
MAZBĒRNI LIDIJA (AIJA), ANDREJS, ZINAIDA UN ZĪLE.

Mūžībā aizsaukta mīļā māsa un tante

Prof. BEATE NESAULE KUKAINIS

Dzimusi 1936. gada 19. jūlijā, Nītaurē
Mirusi 2020. gada 29. septembrī, Lafajete, Luizianā

*Augša aiz zvaigznēm
Pēc grūtajiem kariem
Mūžīgā mierā sirds dusēt reiz ies.
Laimība svēta ar ziedošiem zariem
Tevi, kas cīnījies, pušķos tur Dievs,
Tevi, kas cīnījies, pušķos tur Dievs.*

SĒRO AGATE NESAULE
UN BORIS KROUSE

Dziesmu grāmata, #780

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

(Turpināts no 17. lpp.)

Latvijas Hokeja federācijas (LHF) ģenerālsēkretārs Viesturs Koziols informēja, ka treniņos izlases dalībniekiem ir divas ģērbtuves un līdz ar to maksimāli droši apstākļi, jo starp spēlētājiem ir pat vairāk nekā divu metru distance. Koziols uzsver, ka turnīrs Vācijā hokejistiem ir nepieciešams arī, paturot prātā 2021. gada pasaules čempionātu, jo daudzām trūkst spēļu pieredzes. Hokeja federācijā arī cer, ka turnīrā Krēfeldes pilsētā vairākus bez līguma esošus spēlētājus varētu ievērot potenciālie darba devēji.

“Kas nāk no sirds, tas iet uz sirdi”

Talsiniece **Elita Blumbaha** sevi apliecinājusi kā aizrautīgu Eiropas Sporta nedēļas treneri, aktīvi strādājot ar senioriem. Lai gan Elita treniņos allaž ir iedvesmojoša – smaidīga, rosīga un enerģijas pilna – sports patiesībā ir mazākā daļa no treneres ikdienas, turklāt vingrinājumi tiek rādīti, pārvarot sāpes kājā. Elitai pieder sava mākslas studija *Art*, kurā viņa rada gan gleznas, gan tetovējumus.

Kas nāk no sirds, tas iet uz sirdi. Šis ir sauklis, kas raksturo ikvienu Elitas darbu. “Ja varētu uz mirkli samainīt vietām veselus cilvēkus ar tiem, kuri ir spiesti sēdēt ratiņkrēslā, senioru skaits sporta nodarbībās būtu trīs reizes lielāks. Cilvēki nenovērtē to, kas viņiem ir dots!” uzsver treneri. Elita ir aktīva dzīvesveida piekritēja un vada dažādus treniņus – pilates un TRX treniņus, iepriekš ļoti ilgu laiku strādāja arī par deju pasniedzēju, kā arī par skolotāju bērnu nometnēs. Tagad vairāk strādā ar projektiem, jo tas ir interesanti. (Pēc žurnāla *Sports*)

Ritenbraukšana

Latvijas ritenbraucējs **Emīls Liepiņš** (*Trek-Segafredo*) *Vuelta a Espana* sacensībās devītajā posmā (157,7 km) izcīnīja augsto 13. vietu. Uzvarēja vācietis Paskāls Akermans.

Emīls Liepiņš
// FOTO: *Trek – Segafredo*

Latvijas šosejas ritenbraucējs **Toms Skujiņš** uz diviem gadiem pagarinājis līgumu ar UCI Pasaules tūres komandu *Trek – Segafredo*, informē vienība.

Toms Skujiņš
// FOTO: *Jojo Harper*

Jaunais līgums 29 gadus vecajam Skujiņam ir pagarināts līdz 2022. gada sezonas beigām. Turklāt latvietis būs viens no komandas kapteiņiem.

Teniss

Latvijas vīriešu tenisa pirmā rakete **Ernests Gulbis** atjaunotajā ATP rangā aizvien atrodams 177. vietā, kamēr **Mārtiņš Podziņš** pakāpies uz 421. pozīciju. Gulbis savu pēdējo turnīru aizvadīja Kazachstānā, kur Nursultanas ATP *World Tour 250* sērijas turnīra kvalifikācijas pirmajā kārtā ar rezultātu 6:7 (3:7), 1:6 zaudēja Krievijas tenisistam Aslanam Karacevam. Latvijas pirmā rakete šim tenisistam iepriekš *Challenger* sērijas turnīros šosezon jau zaudēja trīs reizes, no kurām divas Prāgā, bet viena Ostrāvā. Nomainīgi dalīti 1088. vietu aizņem **Kārlis Ozoliņš**, **Artūrs Lazdiņš**, **Mārtiņš Ročēns** (abiem dalīta 1536.) un **Jānis Podziņš** zaudējuši (dalīta 1567.) divas vietas.

Zem basketbola groziem

Spānija. *Melilla Sport Capital* Astūrijā zaudēja *Oviedo Baloncesto* – 76:82. **Andris Mistērs** kļuva par Meliljas rezultatīvāko spēlētāju, 26 minūtēs sametot 19 punktus.

Andris Mistērs (ar bumbu)

Itālija. Sestajā kārtā pārceļtas divas spēles ar latviešu līdzdalību. **Andreja Gražuļa** un *Trieste* cīņā izbraukumā pret *Cantu* nenotika, jo pretinieku komandā reģistrēti astoņi inficētie. **Jānis Blūms** un *Reggio Emilia* mājās neuzņēma *Treviso* 11 pozitīvu PCR testu dēļ.

Krievija. VTB līgā Maskavas CSKA basketbolisti savā laukumā uzvarēja Krasnojarskas *Enisey* ar 109:60. **Jānis Strēlnieks** 17:44 minūtēs realizēja visus četrus metienus no spēles un guva 10 punktus.

Francija. Nacionālās basketbola līgas (LNB) valde paziņoja, ka, ņemot vērā pašizolācijas režīma sākšanos 30. oktobrī, pārceļ visas šajā nedēļas nogalē paredzētās spēles. Nenotika **Richarda Lomaža** un *Lyon Villeurbanne* izbraukuma cīņa pret *Le Portel*.

Polija. Ļubļinas *Start* savā laukumā zaudēja Varšavas *Legia* ar 79:82, kopvērtējumā atkāpjoties uz otro vietu. **Mārtiņš Laksa** 30:26 minūtēs guva 13 punktus.

Gutkovskis izcils Polijas kausa izcīņā

Latvijas futbola izlases uzbrucēja Vladislava Gutkovska gūtie vārti viesos pret savu bijušo komandu *Ņidzicas Bruk-Bet Termalica* palīdzēja *Čenstohovas Rakow* komandai izcīnīt uzvaru Polijas kausa 1/16 finālā, kamēr Polijas ekstraklases sestās kārtas cīņā zaudējumu viesos cieta bez savainotā Pāvēla Šteinbora spēlējotā *Belastokas Jagiellonia*.

// FOTO: *rakow.com*

Rakow *Ņidzicā* ar 2:0 (1:0) pārspēja *Bruk-Bet Termalica* vienību.

Gutkovskis bija sākumsastāvā un 13. minūtē guva pirmos vārtus, nodrošinot *Čenstohovas* futbolistu iekļūšanu astotdaļfinālā. 83. minūtē, kad rezultāts jau bija 2:0 viesu labā, Latvijas uzbrucējs tika nomainīts. Otrus vārtus viesu labā 74. minūtē guva Ivi. Tikmēr vārtsarga Pāvēla Šteinbora pārstāvētā *Belastokas Jagiellonia* viesos ar 0:3 (0:1) atzina *Ščecinas Pogoni* pārākumu. Šteinbors savainojuma dēļ nebija komandas pieteikumā.

Bobslejistu traumas neietekmēs sezonas sākumu

Latvijas bobsleja izlases galvenais treneris Sandis Prūsis uzskata, ka braucēju traumas neietekmēs gaidāmās sezonas sākumu. Pasaules kausa izcīņā bobsleja un skeletona sāksies tieši Siguldā, turklāt sacensības notiks divas nedēļas pēc kārtas. Ja skeletonistiem un bobslejistēm

Sandis Prūsis

būs divas sacensības, tad vīriešu konkurencē bobsleja divniekos Siguldā tiks sadalīti četri medaļu komplekti. Tāpēc treniņus Siguldā aizvadījuši arī citu valstu pārstāvji – bijuši gan čehi, poļi, ukraiņi, gan angļi un arī citu valstu pārstāvji.

Latvijas Bobsleja un skeletona federācija (LBSF) uzsver, ka lielākās priekšrocības šobrīd ir pašmāju sportistiem, kuri var aizvadīt visvairāk treniņbraucienus Siguldā trasē. Latvijas izlase tikusi pie jaunām BTC divnieku kamanām, kuņas šobrīd izmēģina gan Ralfs Bērziņš, gan arī Oskars Ķibermanis. Būs arī jaunas četrinieku kamanas, bet tās izmēģināt varēs tikai decembrī, kad notiks gatavošanās trešajam un ceturtajam etapam Pasaules kausa izcīņā Īglsas trasē Austrijā. Par Latvijas ekipāžu sastāviem vēl netiek domāts. Treneris Sandis Prūsis plānojis nākamnedēļ aizvadīt kontroltreniņus.

“Šobrīd spriest, kas ar ko brauks, vēl ir pārāgi. Pagaidām notiek vēl tikai gatavošanās sezonai. Nākamā nedēļā būs tāda kā kontroles nedēļa, pēc tās jau varētu izkristalizēties iespējami sastāvi vismaz pirmajiem posmiem Siguldā,” LBSF citē Prūša teikto. Vaicāts, vai visi Latvijas bobslejisti ir veseli un bez traumām, treneris atbildēja noliedzīgi.

“Nekad jau nebūs tā, ka no 25 sportistiem visi ir pilnīgi veseli un bez traumām. Protams, ka kādam ir kāda trauma, bet es teiktu, ka nav nekas tik traģisks, lai tas varētu ietekmēt sezonas sākumu Latvijas komandām,” sacīja Prūsis. Šobrīd vēl grūti prognozēt, cik valstu ekipāžas piedalīsies Siguldā posmā, bet interese esot liela. Visticamāk nepiedalīsies ASV un Dienvidkorejas komandas, kas plāno sezonas pirmo pusi līdz gadu mijai pavadīt savās trasēs. Pasaules kausa izcīņas pirmais un otrais posms notiks Siguldā no 16. līdz 29. novembrim. Sacensības, kā ierasts, risināsies nedēļas nogalēs.

Titulētais bobsleja stūmējs **Jānis Strenga** neturpinās profesionāla sportista gaitas, Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) preses konferencē paziņoja Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta departamenta direktors Edgars Severs. Bobslejista gaitas noslēdzis arī stūmējs Helvijs Lūsis. Abi sportisti ar novembri vairs nebūs iekļauti LOV nākamās sezonas ziemas sporta veidu sastāvā.

Strenga 2014.gadā bija viens no trim stūmējiem Oskara Melbārža stūrētājās bobsleja kamanās. Latvijas četrinieks izcīnīja sudrabu, bet vēlāk Aleksandra Zubkova ekipāža par dopinga noteikumu pārkāpumiem tika diskvalificēta, kā rezultātā latvieši zelta godalgu saņēma pērn Siguldā, speciāli izveidotā svinīgā ceremonijā. Karjēras laikā Strenga četrinieku konkurencē nopelnīja visa kaluma pasaules čempionāta medaļas, tāpat viņš kaldinājis astoņus panākumus Pasaules kausa izcīņas posmos,

kuros septiņreiz izcīnīta otrā vieta, bet vēl piecās sacensībās kāpts uz goda pjedestala zemākā pakāpiena. Startējot divniekos, Strenga ar Melbārdi Phjončanā ieguva bronzu, bet Pasaules kausā vienreiz izcīnīja otro vietu.

Daļā no panākumiem kopā ar Strengu bijis arī Lūsis, kuŗa rēķinā divas bronzas medaļas Pasaules kausa posmos četriniekos. Godalgas sportists ar pārējiem Melbārža ekipāžas dalībniekiem izcīnīja 2011. un 2019. gada sezonās.

LOK no valsts budžeta pieprasa miljonus

Lai realizētu vienotu sporta politiku, nosakot prioritātes un realizējamos mērķus, veicamos darbus un pasākumus 2021. gadā, Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) ir sagatavojusi un iesniegusi pieprasījumu Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijai (IZM) valsts budžeta apakšprogrammā “Augstas klases sasniegumu sports” 2021. gadam, kas sastāda 9 592 000 eiro. Tajā tiek paredzēta dotācija Latvijas Olimpisku sociālajam fondam (LOSF) 2 770 000 eiro apmērā un Latvijas Olimpiskajai vienībai (LOV) 1 850 000 eiro apmērā, bet LOK programmām un to pasākumiem tiek pieprasīts 4 972 000 eiro.

LOK nosaka galvenās prioritātes darbam 2021. gadā

Latvijas Olimpisku sociālā fonda (LOSF) Konsultatīvās padomes sēdē, piedaloties Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) un Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) pārstāvjiem, tika noteikti galvenie LOSF darba uzdevumi 2021.gadam. LOSF, kura ilggaudeja vadītāja ir Uljana Selģonova, turpinās veikt savu pamatfunkciju – atbalsta sniegšanu sporta senioriem, un tā juridiskais statuss netiks mainīts.

“Turpinot nodrošināt labas pārvaldības principus, valsts piešķirtā finansējuma lietderīgu un pamatotu izmantošanu, administratīvo izdevumu ekonomiju, LOK noteica galvenos darba uzdevumus Latvijas Olimpisku sociālajam fondam 2021. gadam”, sacīja LOK ģenerālsēkretārs Kārlis Lejnīks.

No 2021. gada 1. jūlija tiek paredzēts, ka LOK tiks nodota LOSF neraksturīgā funkcija – pabalstu izmaksa Latvijas Olimpiskās vienības (LOV) sportistiem un viņu treneriem, nepieciešamības gadījumā pārslēdzot attiecīgos līgumus, bet vispirms sagatavojot attiecīgas izmaiņas normatīvajos dokumentos, tai skaitā Ministru kabineta Rīkojumā “Par biedrībām, nodibinājumiem un starptautiskajām izglītības un sadarbības programmām”.

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS